

Masarykova univerzita

**Filozofická fakulta
Ústav hudební vědy
Management v kultuře**

Martin Žák

Magisterská diplomová práce

*Analýza grantové politiky Odboru kultury Magistrátu města Brna z hlediska
nestátních neziskových organizací*

Vedoucí diplomové práce: Marta Smolíková

2014

1

Prohlašuji tímto, že jsem předkládanou diplomovou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.

V Brně dne 15. května 2013

.....

Na tomto místě bych ráda poděkoval především Ústavu hudební vědy, že mi umožnil studovat tento zajímavý obor. V neposlední řadě však děkuji i všem ostatním, kteří se mnou měli trpělivost.

Obsah

1 Úvod.....	5
2 Názvosloví.....	6
3 Nestátní neziskové organizace.....	8
3.1 Občanská sdružení.....	10
3.2 Spolky v ČR od 1. 1. 2014.....	15
3.2.1. Daně a účetnictví spolků.....	18
3.2.2. Daň z příjmů u spolků.....	20
3.2.3. Účetnictví spolků.....	28
4 Případová studie pro město Brno.....	29
4.1 Program rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace.....	29
4.1.1 Zápis z jednání Komise pro rozvoj kultury v Brně ze dne 14. 12. 2014	39
4.2 Reakce veřejnosti.....	41
4.2.1 Brno kulturní	41
4.2.2 Výzva 2013.....	59
4.2.3 Divadlo Feste.....	61
4.2.4 Žít Brno.....	64
4.3 Nový grantový systém města Brna v oblasti kultury.....	68
5 Co jsme zjistili a jak s tím naložit?.....	71
6 Závěr.....	73
7 Resumé.....	74
8 Použité zdroje.....	76

1 Úvod

Téma této práce jsem zpracoval kvůli jeho stále aktuální tématice. Zároveň je však práce reakcí na veřejnou diskusi, která se na toto téma v Brně v posledních třech letech značně rozproudila. Dal jsem si za úkol v následujícím textu zanalyzovat situaci okolo grantové politiky Odboru kultury Magistrátu města Brna. Záhy jsem zjistil, že toto téma, se neomezuje jen na oficiální dokumenty vydávané městem, ale jeho mnohem větší část, tedy jakési „podhoubí“ problematiky, utváří právě veřejná diskuse.

Mou snahou v rámci této magisterské práce tak bude monitorování a analýza dění ohledně financování kultury městem Brnem v uplynulých třech letech, z čehož se pokusím vydedukovat setrvávající problémy a navrhnout jejich řešení.

Součástí práce je také kapitola, zabývající se nestátními neziskovými organizacemi, která má nabídnout především hlubší vhled do problematiky jejich financování. Zde se budu zabývat formami těchto neziskových organizací a na příkladu se také pokusím přiblížit účetnictví jedné takové organizace, a sice *spolku*.

Co se zdrojů týče, budu zde pracovat především s informacemi dostupnými na internetu. Tento přístup pravděpodobně není zcela obvyklý, nicméně jak budete moci sami posoudit, zvolené téma si jej žádá.

2 Názvosloví

Nejdříve bych rád objasnil význam pojmů, užitých v názvu této diplomové práce. Následně v této kapitole vymezím souvislosti, v jakých chápu termíny, se kterými budu dále pracovat.

Pojem *grant* je v rámci této práce chápán obdobně jako *dotace*, tedy poskytnutí finančních prostředků. Nejčastěji budou oba termíny používány v souvislosti s poskytováním finančních prostředků z veřejných rozpočtů, ještě přesněji z rozpočtu města Brna. S tím souvisí i následující slovo *politika*, což odkazuje na správu této veřejné činnosti.

Odbor kultury Magistrátu města Brna se zjednodušeně zabývá zajišťováním kultury ve městě z hlediska organizačního a to zejména zajišťováním památkové péče, poskytováním příspěvků na chod kulturních organizací a realizací kulturních aktivit. Za tímto účelem zajišťuje pět hlavních tématických okruhů:

- Navrhuje koncepci kultury v působnosti města Brna
- Zajišťuje údržbu, opravy a úpravy pomníků, památníků, pamětních desek a plastik, které nejsou zapsány v seznamu nemovitých kulturních památek a jsou v majetku města
- Zajišťuje realizaci nových výtvarných děl, památníků a pamětních desek
- Poskytuje dotace z rozpočtu města Brna na projekty v oblasti kultury
- Zajišťuje činnosti související s výkonem zřizovatelských funkcí vůči devíti příspěvkovým organizacím¹

Vedoucí *Odboru kultury* je přímým podřízeným náměstka primátora pro oblast sociálně-kulturní.²

Nestátní neziskové organizace (dále jen NNO) jsou patrně tím, co je v koncepčních dokumentech kulturní strategie města Brna nazýváno „*nezřizovaná scéna*“ (jako opak „*zřizované scény*“, čímž jsou myšleny příspěvkové organizace města). Jedná se tedy přesně o ty organizace, které nejsou zřízené městem, ale ani státem, a mohou se ucházet o dotace z rozpočtu města Brna na projekty v oblasti kultury.

Výraz „*nezřizovaná scéna*“, byť nepřesně použitý, protože vylučuje subjekty zřízené státem a naopak nevylučuje komerční subjekty, se natolik rozšířil, že jej přijala i ona sama sféra kulturních NNO.³ Pakliže termín přešel do obecného povědomí, nebudu se jeho užití ve výše popsaných souvislostech také nikterak bránit.

---

1 *Odbor kultury* [online]. Poslední revize 3.12. 2014 [cit.11. 12. 2014]. Dostupné z: <<https://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-socialne-kulturni/odbor-kultury/#c4460572>>.

2 *Schéma řízení statutárního města Brna a Magistrátu města Brna* [online]. Poslední revize 8.12. 2014 [cit.11. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/>>.

3 *Prohlášení zástupců „nezřizované scény“* [online]. Poslední revize 13. 2. 2013 [cit. 11. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/Koordinacni_skupina/Zapisy_a_prezenci_listiny_z_jednani_koordinacni_skupiny/Prohlaseni_zastupcu_nezrizovane_sceny.pdf>.

V této práci se také velmi často setkáme s pojmem *kultura*. O definici tohoto pojmu bylo napsáno mnohé a dá se užít v celé škále rozličných souvislostí a významů. V rámci tohoto textu je třeba se řídit definicí jednotnou. Pro tento účel jsem zvolil vymezení užívané Ministerstvem kultury ČR v dokumentu *Státní kulturní politika České republiky 2009-2014*:

„[K]ultura je významným faktorem života občanské společnosti, který podstatnou mírou napomáhá její integraci jako celku. Přispívá k rozvoji intelektuální, emociální i morální úrovně každého občana a plní v tomto smyslu výchovně vzdělávací funkci. Propojuje Českou republiku s vnějším světem, zároveň ji však z něj i vyděluje, charakterizuje ji v porovnání s ostatními státy.“⁴

Významem dalších pojmů se budu zabývat na místě jejich výskytu.

---

4 Ministerstvo kultury České republiky. *Státní kulturní politika České republiky 2009 – 2014*. [online]. Poslední revize 2009 [cit. 12. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/kulturni-politika-fresh.pdf>>.

3 Nestátní neziskové organizace

„V evropské kultuře 18. století přináší osvícenství myšlenky o volném sdružování. Formy spolčování, které přineslo dokonale organizované cechovní zřízení, zůstaly. S osvícenstvím přichází myšlenky o potřebě obecného prospěchu, vzdělávání, zlepšování duchovního stavu lidstva a schopností lidského poznání.“⁵

I když uvedený citát nepřímo odkazuje ke vzniku volného sdružování s příchodem osvícenství, ve skutečnosti najdeme obdobné formy sdružení už ve středověku, a to v podobě literátských bratrstev, laických bratrstev náboženských či kupříkladu učené vzdělávací a vědecké sodality. U nás je tato potřeba sdružovat se zakořeněna dlouholetou tradicí. Nejen že „[...]První osvícenská společnost vzniká v roce 1746 v Olomouci. SOCIETAS INCOGNITORUM ERUDITORUM (Společnost neznámých)[...]“⁶, tradice spolčování u nás sahá právě až do středověku:

„V našich zemích jsou již ve 13. století činěny pokusy o ustavení řemeslných organizací - cechů. Slovo cech (Zeche) v podstatě znamená řád, společenství. Pražští řezníci měli svá privilegia sdružovací již z doby Přemysla Otakara II. V roce 1365 Karel IV. potvrdil privilegia malířům (k nim patřili například i knihaři). Bratrstvo malířů bylo v Praze ustaveno již v roce 1348. Podobné cechy vznikají v Evropě daleko později: 1401 Paříž, 1403 Londýn, 1502 Štrasburk.“⁷

Rozlišujeme dva typy spolčování a tedy *korporativní* a *asociativní*. Ve druhém případě se jedná o spolčování zcela dobrovolné. V případě prvním jde o členství povinné a to na základě určitého znaku příslušnosti k činnosti či řemeslu. Tento typ spolčování představují například výše zmíněné cechy.

Tradice spolčování u nás rozkvétala až do druhé světové války, kdy po ní nastupující vláda komunistů tuto tradici zakázala. Není divu, jedná se totiž o velice účinný nástroj občanské společnosti, který pomáhá rozmělnovat a decentralizovat státní moc. Toto období temna pro volné sdružování občanů skončilo 27. března roku 1990, kdy byl československým Federálním shromážděním přijat zákon č. 83/1990 Sb. „O sdružování občanů“ a zákon č. 84/1990 Sb. „O právu shromažďovacím“.

---

5 ANDERLE, Petr: *Útržky z historie občanské společnosti: Máme na čem stavět* [online]. Poslední revize březen 2002 [cit. 2. 12. 2014]. Dostupné z: <www.neziskovky.cz/data/mame_na_cem_stavet_anderletxt8374.rtf>.

6 Tamtéž.

7 Tamtéž.

Podívejme se nyní podrobně na nejčastěji používanou formu kulturní nestátní neziskové organizace v ČR, a to jak před změnou občanského zákoníku, tak po 1. lednu 2014.

3.1 Občanská sdružení

Kultura je v současné době velmi často šířena prostřednictvím nestátních neziskových organizací, zejména v minulosti občanskými sdruženími, nyní spolky. Termín občanské sdružení, byl zaveden zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Občanská sdružení podle tohoto zákona existovala v České republice od roku 1990 do 31.12. 2013. Od 1.1. 2014 se tato sdružení považují za spolky dle nového občanského zákoníku. Ve lhůtě stanovené zákonem musí tyto již dříve založené sdružení přizpůsobit své názvy a stanovy novému Občanskému zákoníku, aby nadále mohly fungovat jako spolky⁸. Občanské sdružení se registrovalo u Ministerstva vnitra a bylo nejčastěji používanou právní formou v případě nestátních neziskových organizací, které sloužily např. k šíření kultury a jiné osvěty, případně k jiné veřejně-prospěšné činnosti⁹.

Právní úprava občanského sdružení byla nepříliš vhodná a nedostatečná. Tato forma byla využívána ve všech typech spolků, společností, svazů, hnutí, klubů a jiných občanských sdružení bez ohledu na jejich rozmanitost a různé podmínky existence včetně rozdílných činností.

I název občanské sdružení byl sám o sobě velmi nepřesný, jelikož ve skutečnosti nezahrnoval pouze sdružení fyzických osob. Zakladateli a členy mohly být i právnické osoby.¹⁰

Také evidence občanských sdružení v rejstříku nebyla řádně upravena, nebylo možné dohledat úplné a aktuální seznamy těchto subjektů. V roce 2006 vznikla Evidence nestátních neziskových organizací, která následně přešla pod Ministerstvo vnitra. I tady byly zpočátku informace nesourodé a kusé, což bylo dáno tím, že sdružení tyto informace poskytovala dobrovolně. Poměrně často pouze pod vlivem jakýchsi příslibených výhod. Tato evidence přestala být v roce 2010 aktualizována. Na webu vlády ČR byl sice zveřejněn nějaký seznam sdružení, ale bylo v něm současně poukázáno na to, že seznam není veřejným seznamem a je pouze informativního charakteru¹¹.

Seriózní statistika počtu občanských sdružení neexistuje a pokud se nějaká čísla objevují, tak čerpají ze seznamů Ministerstva vnitra a vzhledem k výše uvedenému nelze na

8 Zákon č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku

9 Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

10 Tamtéž

11 *Seznam sdružení* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 2. 12. 2014]. Dostupné z: <www.mvcr.cz>.

Nestátní neziskové organizace	Občanská sdružení	Nadace	Nadační fondy	Obecně prospěšné společnosti	Evidované právnické osoby	Organizační jednotky a sdružení
	79 002	460	1 331	2 299	4 365	33 179
2013	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec	prosinec
	84 400	500	1 323	2 571	4 176	33 117

Zdroje: vlastní analýza na základě dat Českého statistického úřadu, Albertina - Firemní monitor

* Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech vstoupil v platnost 1. ledna 1996

** Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech vstoupil v platnost 1. ledna 1998

Založit občanské sdružení bylo velmi jednoduché. Zákon č.83/1990 Sb. o sdružování občanů pouze nedovoľoval zakládat taková sdružení, která měla za cíl osobní, politická nebo jiná práva, která by vedla k diskriminaci rasy, národnosti, pohlaví. Které by podněcovaly nenávisť, podporovaly násilí a tudíž byly jakýmkoli způsobem v rozporu s ústavou a zákony České republiky¹².

Občanská sdružení byla rovněž využívána k obcházení daňových povinností. A k tzv. daňové optimalizaci. Občanská sdružení, vesměs bez ohledu na to, zda jejich poslání bylo veřejně prospěšné, měla různé výjimky osvobozující od darovací a dědické daně a daně z příjmů z činností, z dotací, z příspěvků na provoz, z úroků, z nemovitostí atd.

O tom, že občanská sdružení nesloužila vždy jenom účelům, k nimž sloužit měla, svědčí i následující :

Studie Tomáše Rohrbachera z roku 2007, která ze vzorku sdružení uveřejněných v seznamu Ministerstva vnitra zjistila, že i webovou prezentací má 25 % z evidovaných občanských sdružení, přitom jen 63 % mělo na svém webu kontaktní údaje, jen 28 % mělo na webu informaci o statutárních orgánech, jen 21 % své stanovy, jen 7 % o svém hospodaření, jen 7 % výroční zprávy, jen 3 % informace o velikosti svého rozpočtu¹³. Se stejným závěrem se ztotožnila i publikace Pavla Bachmanna z roku 2012 s názvem Transparentnost organizací občanské společnosti¹⁴.

Téměř módní záležitostí se stalo zneužívání občanských sdružení ve sportovní a
12 § 4 zákonu 83/1990 Sb., o sdružování občanů

13 ROHRBACHER, Tomáš. *Rozbor webových stránek občanských sdružení; analýza problémů transparentnosti a návrh na její zlepšení* [online]. Poslední revize 2007 [cit. 6. 12. 2014]. Dostupné z: <www.mvcr.cz/soubor/studie-rohrbacher-pdf.aspx>.

14 BACHMAN, Pavel. *Transparentnost organizací občanské společnosti* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 6. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.neziskovky.cz/sdata/Bachman_TransparentnostNNO_693.pdf>.

kulturní činnosti, kdy docházelo k účelovému založení takových forem např. rodinnými příslušníky nebo úzkým výběrem spojených osob. Pod záminkou šíření sportovní a kulturní činnosti a tedy rádobý veřejně-prospěšné činnosti, docházelo u těchto subjektů k financování např. dovolených zúčastněných osob a jejich ryze soukromých aktivit. Přitom do těchto společností na jejich financování plynuly nemalé dary od členů nebo od s nimi spřízněných firem.

U těchto subjektů se jednalo o odečitatelné položky na dani¹⁵. U občanských sdružení nebyl dar předmětem daně z příjmu právnických osob a také byl osvobozený od daně darovací¹⁶ (blíže bude pojednáno v kapitole daně a účetnictví).

Na to reagovala státní správa zvýšenými kontrolami u neziskového sektoru a některá taková sdružení byla označena jako účelová se všemi daňovými dopady – tedy doměrky jak u dárců, tak u obdarovaných¹⁷. Tyto postoje jsou deklarovány jako tzv. zneužití práva. Např. rozhodnutí Ústavního soudu, ve kterém soud dospěl k názoru, že i když daňové předpisy tento pojem neužívají, neznamená to, že by nemohlo ke zneužívání práva nebo jeho obcházení docházet.

Případ konkrétně řešil situaci rodiny, která založila sdružení za účelem rozvoje sportovních, kulturních a uměleckých aktivit svých členů, rozšíření jejich vzdělání a všeobecného rozhledu a ochrany zvířat a životního prostředí. Sdružení následně financovalo běžné potřeby a zájmy jeho členů, jiný účel využití výdajů nebyl prokázán.

Zneužití práva bylo spatřováno v tom, že členy sdružení byli pouze příbuzní a ve své podstatě docházelo prostřednictvím sdružení ke hrazení výdajů na jejich osobní spotřebu, které jsou obecně daňově neuznatelné. Peněžní prostředky poskytnuté sdružení pro tyto účely, proto nemohly mít povahu „daňově uznatelného daru“ dle § 15 odst. 8 zákona o daních z příjmů¹⁸.

Z výše uvedeného je zřejmé, že občanské sdružení v minulosti nemělo vždy jen dobrou pověst a to zejména poškozovalo ty, kteří měli skutečný zájem sdružení provozovat způsobem, který byl historicky dán jako správný – tedy k šíření kultury, sportu a jiných činností na bázi veřejně prospěšné. Takové praktiky velmi neziskový sektor poškozují a

15 §20 odst. 8 zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmů

16 §19 odst. 4 zákona 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí

17 *Finanční správa* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 6. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.financnisprava.cz>>.

18 *Časopis účetnictví neziskových organizací UNES* [online]. Poslední revize srpen 2009 [cit. 4. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/vysledky-hledani/?query=%24issue%3D34I78&search-type=1>>.

vzbuzují nedůvěru veřejnosti, která následně nemá zájem neziskový sektor podporovat. Rovněž značně ochlazuje snahu vlády výrazným způsobem umožnit další daňové zvýhodnění neziskového sektoru.

3.2 Spolky v ČR od 1. 1. 2014

Od 1. ledna 2014 byl znovu zaveden do českého právního řádu pojem spolků a byl zrušen dosavadní zákon o sdružování občanů. Spolek jako právní forma je upraven v Novém občanském zákoníku¹⁹. Tento právní pojem není v naší zemi zcela neznámý, spolky existovaly již v období První republiky. Spolky tak plně převzaly roli občanských sdružení na poli nestátního neziskového sektoru.

Nový občanský zákoník stanoví, že sdružení podle zákona o sdružování občanů se ihned s účinností tohoto zákona považují za spolky. Rovněž ukládá občanským sdružením v přechodné lhůtě uvést své stanovy a název organizace do souladu s požadavky, které zákon stanoví pro spolky²⁰. Občanský zákoník rovněž umožňuje transformaci sdružení na ústav nebo sociální družstvo podle jiného zákona, přičemž tato možnost není přímo omezena žádnou lhůtou.

Spolek je samosprávný a dobrovolný svazek, který může být založen alespoň třemi subjekty. Mohou to být osoby jak právnické, tak fyzické. Zakladatelé založí spolek, shodou-li se na obsahu stanov. Stanovy musí obsahovat název a sídlo spolku, účel spolku, práva a povinnosti členů vůči spolku, určení statutárního orgánu spolku. Mohou současně určit i povinnost poskytnout členský příspěvek. Stanovy musí být uloženy v sídle spolku. Spolek lze ale založit i usnesením ustavující schůze. Spolek však podle zákona vzniká až dnem zápisu do veřejného rejstříku; pokud však není zapsán do 30 dnů od podání návrhu na zápis ani není vydáno rozhodnutí o zamítnutí zápisu, považuje se uplynutím této lhůty spolek za zapsaný i bez zápisu²¹.

Spolek může být zrušen na návrh osoby, která na tom má oprávněný zájem. Rovněž je možné spolek zrušit i bez návrhu, pokud vyvíjí zakázanou činnost nebo pokud nutí třetí osoby ke členství ve spolku, účasti na jeho činnosti nebo jeho podpoře nebo pokud brání členům vystoupit. Dále soud zruší spolek za podmínek, které jsou obecně stanoveny pro zrušení právnické osoby (nezákonná činnost v míře narušující veřejný pořádek, nesplnění zákonných požadavků nezbytných pro vznik spolku).

Spolky mohou rovněž fúzovat, a to buď sloučením nebo splynutím. Ve smlouvě musí

---

19 §214-217 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník

20 §3045 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník

21 §218-227 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník

být určeno, který ze spolků je zanikající a který nástupnický. Návrh smlouvy o fúzi podléhá schválení členskými schůzemi zúčastněných spolků. Návrh na zápis fúze do veřejného rejstříku podávají společně všechny zúčastněné spolky. Členové statutárních orgánů spolků odpovídají ostatním spolkům za škody, které by způsobili zmařením zápisu²².

Zákon rovněž upravuje rozdělení spolku sloučením a rozdělení spolku založením nových spolků. Projekt rozdělení schvaluje členská schůze spolku.

Členem se může stát jak právnická, tak fyzická osoba na ustavující schůzi. Členství zaniká především vystoupením nebo vyloučením, ale může zaniknout i jiným způsobem, který stanoví stanovy nebo zákon²³.

Statutární orgán spolku může být kolektivní (výbor) nebo individuální (předseda). Neurčí-li stanovy jinak, členy statutárního orgánu volí a odvolává nejvyšší orgán spolku. Pokud stanovy nestanoví jinak, je nejvyšším orgánem spolku členská schůze. Statutární orgán může být totožný s nejvyšším orgánem spolku²⁴.

Členskou schůzi svolává statutární orgán spolku nejméně jednou za rok. Každý člen spolku má právo se zúčastnit zasedání členské schůze a dostat na něm vysvětlení záležitostí spolku, které se týká předmětu zasedání. Do 30 dnů od ukončení zasedání musí být o něm vyhotoven zápis a každý člen smí do zápisů nahlížet²⁵.

Dalšími orgány spolku mohou být kontrolní a rozhodčí komise. Kontrolní komise nemusí být zřízena, pokud ji ovšem stanovy zřizují, musí mít nejméně tři členy. Kontrolní komise dohlíží na řádné vedení záležitostí spolku a soulad činnosti spolku se stanovami a právními předpisy.²⁶

Rozhodčí komise rovněž nemusí být zřízena. Pokud je zřízena, tak rozhoduje sporné záležitosti náležící do spolkové samosprávy v rozsahu určeném stanovami.

Spolky se zapisují od 1.1.2014 do Spolkového rejstříku. Součástí Spolkového rejstříku se stala, kromě jiných evidencí automaticky i evidence občanských sdružení, která jsou od 1.1.2014 spolky.

---

22 §274-302 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník

23 §232-236 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník

24 §247 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník

25 §248-257 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník

26 §260-268 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník

Evidence ve spolkovém registru je veřejně přístupná a zveřejňované údaje budou od 1.1. 2017 v elektronické podobě (§3 odst.3). Zatímco v ostatních pěti rejstřících musely zapsané osoby přizpůsobit zapsaný stav zákonu pod sankcí zrušení do šesti měsíců, pro spolkový rejstřík stanoví zákon lhůtu tři let.²⁷

Nicméně i přesto se jedná o velmi důležitý krok k přehlednosti a transparentnosti spolků a jejich činnostem jak pro širokou veřejnost, tak pro státní instituce.

3.2.1 Daně a účetnictví spolků od 1. 1. 2014

Do konce roku 2013 zákon o dani z příjmů definoval neziskové subjekty, jako poplatníka, který nebyl založen nebo zřízen za účelem podnikání²⁸. Od roku 2014 byl tento pojem v daném zákoně nahrazen institutem veřejně prospěšného poplatníka.

Pro aplikaci zákona o daních z příjmů je tedy rozhodující definice veřejně prospěšného poplatníka. Definice je zde jak přímá, tak vylučující. Jednak je zde uvedeno, kdo je veřejně prospěšným poplatníkem a současně jsou vyjmenováni ti, kdo takovými poplatníky nejsou.

Veřejně prospěšným poplatníkem je poplatník, který v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním²⁹. Veřejně prospěšným poplatníkem není obchodní korporace, Česká televize, Český rozhlas a Česká tisková kancelář, profesní komora nebo poplatník založený za účelem ochrany a hájení podnikatelských zájmů svých členů, u nichž nejsou členské příspěvky osvobozeny od daně, s výjimkou organizace zaměstnavatelů, zdravotní pojišťovny, společenství vlastníků jednotek a některých nadací³⁰.

Nyní tedy pro účely posouzení, zda se jedná o veřejně prospěšného poplatníka, bude záležet na formulaci hlavní činnosti ve statutu, stanovách atd. I když tedy bude u takového poplatníka převažovat činnost podnikatelská, mělo by se na něj hledět pro účely daně z příjmů jako na veřejně prospěšného poplatníka podle definice hlavní činnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že veřejně prospěšným poplatníkem i nadále budou:³¹

- zájmová sdružení právnických osob, pokud není zřízeno za účelem podnikání,
- **spolek,**

27 §26 až 30, §124-125 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

28 §18 zákona 586/1992 Sb., v platném znění do 31.12.2013

29 §17a) odst.1 zákona 586/1992 Sb., v platném znění od 1.1.2014

30 §17a) odst.2 zákona 586/1992 Sb., v platném znění od 1.1.2014

31 Zákon 586/1992 Sb., v platném znění od 1.1.2014.

- odborová organizace,
- politická strana a politické hnutí,
- registrovaná církev a náboženská společnost,
- nadace a nadační fond,
- obecně prospěšná společnost a ústav,
- veřejná vysoká škola a veřejná výzkumná instituce,
- školská právnická osoba,
- organizace zaměstnavatelů,
- organizační složka státu,
- obec, kraj, dobrovolný svazek obcí,
- regionální rada regionů soudržnosti,
- příspěvková organizace,
- státní fond atd.

3.2.2. Daň z příjmů u spolků

Mezi nezasvěcenou veřejností je rozšířeno přesvědčení, že neziskové organizace nepodléhají dani z příjmu. Tento názor byl zejména rozšířen u občanských sdružení, které jsou od 1.1.2014 spolky. Jedná se ale o velký omyl a vzhledem k existenci spolkového rejstříku bude mít státní správa větší možnosti zjistit, kdo se placení daní vyhýbá, ač třeba pouze z neznalosti a neúmyslně. Spolky jako veřejně prospěšný poplatník mají zvláštní daňový režim, který je odlišný od podnikatelských subjektů. Od 1.1.2014 došlo k některým zásadním změnám u zdaňování spolků - dříve občanských sdružení.

U spolku jako veřejně prospěšného poplatníka nejsou předmětem daně následující příjmy³²:

- příjmy z nepodnikatelské činnosti za podmínky, že výdaje (náklady) vynaložené podle tohoto zákona v souvislosti s prováděním této činnosti jsou vyšší

Splnění této podmínky se posuzuje za celé zdaňovací období podle jednotlivých druhů činností. Nepodnikatelskou činností se rozumí hlavní činnost spolku.

- dotace, příspěvek, podpora nebo jiná obdobná plnění z veřejných rozpočtů,

Na druhou stranu předmětem daně je vždy příjem:³³

- z reklamy,
- z členského příspěvku,
- úroku,
- z nájemného

Veřejně prospěšný poplatník, tedy i spolek, je povinen vést účetnictví tak, aby nejpozději ke dni účetní závěrky byly vedeny odděleně příjmy, které jsou předmětem daně, od příjmů, které předmětem daně nejsou, nebo předmětem daně jsou, ale jsou od daně osvobozeny. Obdobně to platí i pro vedení výdajů (nákladů)³⁴.

Neziskové organizace, nyní tedy veřejně prospěšní poplatníci, se dělí i nadále na ty, které mají tzv. úzký či široký základ daně, následovně:³⁵

32 §18 a) odst.1 zákona 586/1992 Sb., ve znění k 1.1.2014

33 §18 a) odst.2 zákona 586/1992 Sb., ve znění k 1.1.2014

34 Tamtéž.

35 §18 a) odst.1 zákona 586/1992 Sb., ve znění k 1.1.2014

- tzv. široký základ daně (zdaňované veškeré příjmy s výjimkou příjmu z investičních dotací) – veřejná vysoká škola, veřejná výzkumná instituce, poskytovatel zdravotních služeb a od roku 2014 nově obecně prospěšná společnost a ústav
- tzv. úzký základ daně (zdaňovány pouze některé činnosti, zejména podnikatelské) – všichni ostatní veřejně prospěšní poplatníci, tedy i spolek

Tzv. úzký základ daně se bude od 1.1. 2014 týkat i spolků. Ovšem je nutno říci, že proti roku 2013 zde nedošlo k velkým a už vůbec ne zásadním změnám.

Úzký základ daně bude nově zahrnovat vždy (tj. předmětem daně u těchto subjektů budou vždy příjmy z):

- reklam,
- členského příspěvku (bude uplatněno osvobození dle § 19 odst. 1 písm. a) ZDP),
- nájemného s výjimkou nájmu státního majetku a
- nově příjmy z úroků

V § 18a jsou rovněž vymezeny příjmy, které nejsou předmětem daně.

Předmětem daně tak nejsou u spolků stejně jako u všech ostatních veřejně prospěšných poplatníků:

- příjmy z nepodnikatelské činnosti za podmínky, že výdaje (náklady) vynaložené podle tohoto zákona v souvislosti s prováděním této činnosti jsou vyšší,
- dotace, příspěvek, podpora nebo jiná obdobná plnění z veřejných rozpočtů,
- výnos daně, poplatku nebo jiného obdobného peněžitého plnění, které plynou obci nebo kraji,
- úplata, která je příjmem státního rozpočtu za
  - převod nebo užívání státního majetku mezi organizačními složkami státu a státními organizacemi,
  - nájem a prodej státního majetku,
- příjmy z bezúplatného nabytí věci podle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi.

Podmínky, za kterých nebudou příjmy z nepodnikatelské činnosti předmětem daně (§ 18a odst. 1 písm. a) ZDP), jsou stanoveny obdobně jako v minulosti – stejně budou příjmy sledovány za celé zdaňovací období podle jednotlivých druhů činností. Ani v roce 2014 není přesněji vymezeno, co se jednotlivými druhy činností myslí. Pravidla pro vedení účetnictví a členění příjmů a výdajů na daňové a nedaňové zůstává též obdobné.³⁶

Do konce roku 2013 nebyly úroky z běžného účtu předmětem daně u neziskových subjektů a banky je připisovaly v brutto výši. Od roku 2014 však dochází k rozšíření předmětu daně u veřejně prospěšných poplatníků právě o úroky z účtů. V rámci eliminace povinnosti podávat daňové přiznání, které by příjmy z úroků zakládaly, bylo v § 38mb ZDP zakotveno, že přiznání nemusí podávat ti veřejně prospěšní poplatníci, u kterých je úrok zdaněn srážkovou daní dle § 36 odst. 9 ZDP ve výši 19 %.³⁷

Srážková daň bude uplatňována u veřejně prospěšných poplatníků, kteří nemají předmětem daně veškeré příjmy (uplatňují tzv. úzký základ daně), a to zejména u těchto poplatníků:³⁸

- spolky,
- registrované církve a náboženské společnosti,
- zájmová sdružení právnických osob, která nejsou založená za účelem podnikání a mají členské příspěvky osvobozené od daně (např. Svaz českých a moravských bytových družstev, Svaz českých a moravských výrobních družstev, Svaz českých a moravských spotřebních družstev, různé asociace),
- odborové organizace, organizace zaměstnavatelů,
- politické strany a politická hnutí,
- organizační složky státu, příspěvkové organizace,
- nadační fondy, nadace, avšak pouze v případě, že neslouží ani nesměřuje k podpoře osob blízkých jejímu zakladateli a vklad na účtu není součástí nadační jistiny.

Úroky z příjmů pak poplatník, kterému vznikne povinnost podat daňové přiznání, vyloučí ve svém daňovém přiznání ze zdanitelných příjmů dle § 23 odst. 4 písm. a)

36 §18 a) odst.1 , odst. 3 zákona 586/1992 Sb., ve znění k 1.1.2014

37 §36 odst. 9, 38mb) zákona 586/1992 Sb., ve znění k 1.1.2014

38 §18a odst.1 zákona 586/1992 Sb., ve znění k 1.1.2014

ZDP.

Jestliže má spolek příjmy, které jsou předmětem daně, musí dále zkoumat, zda tyto příjmy nejsou od daně osvobozené. Osvobození je stanoveno v §19 ZDP6. U spolku se jedná zejména o osvobození členských příspěvků. V důsledku novely ZDP a zrušení zákona o dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitostí, jsou bezúplatné příjmy (dříve dary) od 1.1.2014 zdaňovány daní z příjmů a následně osvobozeny.³⁹

Jednou z nejvýraznějších změn je zúžení skupin poplatníků, kteří budou moci ve svém daňovém přiznání uplatnit snížení základu daně dle § 20 odst. 7 ZDP – tj. až o 30 %, maximálně však o 1 000 000 Kč, použije-li prostředky získané touto úsporou na dani ke krytí nákladů (výdajů) souvisejících s činnostmi, z nichž získané příjmy nejsou předmětem daně, a to nejpozději ve třech bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích.

Činí-li snížení méně než 300 000 Kč, lze odečíst částku ve výši 300 000 Kč, maximálně však do výše základu daně. Toto snížení základu daně lze od roku 2014 použít pouze u veřejně prospěšných poplatníků.⁴⁰

To, zda má spolek povinnost podat daňové přiznání je upraveno v § 38mb ZDP, kde je definováno, kteří poplatníci nemusí podávat daňové přiznání. Týká se to všech veřejně prospěšných poplatníků, kteří mají pouze příjmy, které nejsou předmětem daně, příjmy osvobozené a příjmy zdaněné srážkou a nemusí vracet snížení základu podle § 20 odst. 7 ZDP při nesplnění podmínek, které jim ukládá zákon.⁴¹

Pokud jim tedy na základě tohoto ustanovení nevznikne povinnost daňové přiznání podávat, nemusí tuto skutečnost dle § 38mc ZDP sdělovat správci daně.⁴²

Při stanovení základu daně vycházíme z výsledku hospodaření. Může jím být ztráta nebo zisk. Ustanovení § 23 zákona o daních z příjmů vymezuje základ daně jako rozdíl, o který příjmy, s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně, a příjmů osvobozených od daně, převyšují výdaje(náklady), a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období.⁴³

---

39 §19b odst.2 zákona 586/1992 Sb., ve znění k 1.1.2014

40 §20 odst.7 zákona 586/1992 Sb., ve znění k 1.1.2014

41 §38mb zákona 586/1992 Sb., ve znění k 1.1.2014

42 §38mc zákona 586/1992 Sb., ve znění k 1.1.2014

43 §23 zákona 586/1992 Sb., ve znění k 1.1.2014

Schéma postupu při zjištění základu daně

Výsledek hospodaření x Rozdíl mezi příjmy a výdaji

+

Položky zvyšující základ daně

-

Položky snižující základ daně

=

Základ daně před odpočty od základu daně

-

Odpočty od základu daně

=

Základ daně po odpočtech od základu zaokrouhlený na celé tisíce dolů.⁴⁴

---

⁴⁴ STUHLÍKOVÁ, H., KOMRSKOVÁ, S. *Zdaňování neziskových organizací*. 9. aktualizované vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2013, s. 80.

Příklad konstrukce daňového základu u spolku jehož hlavní činností je organizace festivalů, koncertů a výstav :

Př.1 : Spolek má příjmy z hlavní činnosti – pořádání festivalů ve výši 560 tis. Kč, náklady z této činnosti ve výši 580 tis. Kč. Předpokládáme, že sleduje náklady a výnosy dle jednotlivých činností, tak jak mu to ukládá zákon 586/92 Sb. Současně obdržel dar ve výši 50 tis. Kč a měl příjem z reklamy ve výši 60 tis. Kč. Budeme předpokládat, že spolek vede účetnictví.

Druh příjmu /výdeje	výnos	náklad	daňový	nedaňový*
Hlavní činnost	560	580	ne	ano (§18a odst.1),§25)
Dar	50		ne	ano(§19b odst. 2)
Reklama	60		ano	ne (§18a odst.2)
Celkem	670	580		

Rekapitulace : hospodářský výsledek 90 tis. Kč (670-580)

Připočitatelné položky 580 tis. Kč

Odpočitatelné položky 610 tis. Kč(560+50)

daňový základ 60 tis. Kč

Odečet §20 odst.7 - 60 tis. Kč

Daňový základ 0

Daň 19 % 0

Z výše uvedeného je zřejmé, že dani podléhá v tomto případě pouze příjem z reklamy a zde je uplatněn odečet dle zákona , takže daňová povinnost je 0,- Kč.

Zdroj: Autor dle platné legislativy

* nedaňový znamená : - není předmětem daně - §18

- je předmětem daně , ale je osvobozený - §19

Př.2 : Spolek má příjmy z hlavní činnosti – pořádání festivalů ve výši 560 tis. Kč, náklady z této činnosti ve výši 530 tis. Kč. Předpokládáme, že sleduje náklady a výnosy dle jednotlivých činností, tak jak mu to ukládá zákon 586/92 Sb. Současně obdržel dar ve výši 50 tis. Kč a dotaci ve výši 50 tis. Kč. Měl příjem z reklamy ve výši 300 tis. Kč. Budeme předpokládat, že spolek vede účetnictví.

Druh příjmu /výdeje	výnos	náklad	daňový	nedaňový*
Hlavní činnost	560	530	ano	ne (§18a odst.1)
Dar	50		ne	ano(§19b odst. 2)
Dotace	50		ne	ano(§18a odst.1)
Reklama	300		ano	ne (§18a odst.2)

Celkem 960 530

Rekapitulace : hospodářský výsledek 430 tis. Kč (960-530)

Připočitatelné položky 0

Odpočitatelné položky 100 tis. Kč(50+50)

daňový základ 330 tis. Kč

Odečet §20 odst.7 - 300 tis. Kč

Daňový základ 30 tis. Kč

Daň 19 % 6 tis. Kč

Z výše uvedeného je zřejmé, že dani podléhá v tomto případě pouze příjem jak z hlavní činnosti, tak z reklamy a je uplatněn odečet dle zákona v maximální výši 300 tis. Kč, takže daňová povinnost je 6 tis. Kč

Zdroj: Autor dle platné legislativy

* nedaňový znamená : - není předmětem daně - §18

- je předmětem daně , ale je osvobozený - §19

Př3 : Spolek má příjmy z hlavní činnosti – pořádání festivalů ve výši 560 tis. Kč, náklady z této činnosti ve výši 530 tis. Kč. Předpokládáme, že sleduje náklady a výnosy dle jednotlivých činností, tak jak mu to ukládá zákon 586/92 Sb. Současně obdržel dar ve výši 150 tis. Kč a dotaci ve výši 150 tis. Kč. Měl příjem z reklamy ve výši 100 tis. Kč. Budeme předpokládat, že spolek vede účetnictví.

Druh příjmu /výdeje	výnos	náklad	daňový	nedaňový*
Hlavní činnost	560	530	ano	ne (§18a odst.1)
Dar	150		ne	ano(§19b odst. 2)
Dotace	150		ne	ano(§18a odst.1)
Reklama	100		ano	ne (§18a odst.2)

Celkem 960 530

Rekapitulace : hospodářský výsledek 430 tis. Kč (960-530)

Přípočitatelné položky 0

Odpočitatelné položky 300 tis. Kč(150+150)

daňový základ 130 tis. Kč

Odečet §20 odst.7 - 130 tis. Kč

Daňový základ 0

Daň 19 % 0

Z výše uvedeného je zřejmé, že dani podléhá v tomto případě pouze příjem jak z hlavní činnosti, tak z reklamy a je uplatněn odečet dle zákona v maximální výši 300 tis. Kč, takže daňová povinnost je 0 tis. Kč. A to přestože hospodářský výsledek je stejný jako v př.2.

Tímto jsem chtěl poukázat na to, že je samozřejmě výhodnější financování ze zdrojů, které jsou osvobozeny od daně nebo nejsou předmětem daně vůbec a rozhoduje jejich podíl na příjmech, které předmětem daně jsou.

Zdroj: Autor dle platné legislativy

* nedaňový znamená : - není předmětem daně - §18

- je předmětem daně , ale je osvobozený - §19

3. 2. 3 Účetnictví spolků

Spolky stejně jako ostatní neziskové organizace vedou účetnictví. Stávají se tak účetní jednotkou.⁴⁵ Základní rámec je dán Zákonem o účetnictví č.563/1991 Sb. v platném znění, dále vyhláškou č.504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení Zákona o účetnictví pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání a dále České účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Existuje možnost, kdy za určitých podmínek může spolek vést tzv. jednoduché účetnictví.⁴⁶ Vzhledem k tomu, že v podstatě tato forma účetnictví již právně neexistuje a možnost jejího použití vyplývá pouze z jednoho § Zákona o účetnictví, není příliš rozšířená.

Také povinnost neziskových organizací vést odděleně příjmy a výdaje dle jednotlivých činností a druhů příjmů, téměř vylučuje praktické využití tohoto jednoduchého účetnictví. V praxi rovněž některé granty ve svých podmínkách přímo stanovují povinnost příjemce vést účetnictví, nikoliv tedy jednoduché účetnictví.

Zákon o účetnictví v §9 odst.3) upravuje, které účetní jednotky mohou vést tzv. zjednodušené účetnictví. Na první pohled by se zdálo, že se jedná o problém, protože je zde totiž nadále citováno občanské sdružení, a to i po datu 1.1. 2014. Na druhou stranu, zákon nezná pojem spolek. Nicméně toto je dodatečně ošetřeno v přechodných ustanoveních tohoto zákona.⁴⁷ Takže nadále, kde je uvedeno občanské sdružení, je po 1.1.2014 nutno chápat jako spolek. Nutno dodat, že zjednodušené účetnictví je stále účetnictví, jenom ukládá účetním jednotkám povinnosti v tzv. užším rozsahu.⁴⁸ Není to tedy jednoduché účetnictví .

V souladu se zákonem o účetnictví má účetní jednotka povinnost sestavovat účetní závěrku,⁴⁹ a to buď v plném rozsahu nebo zjednodušeném rozsahu. Prováděcím předpisem je zde vyhl. č. 504/2002 Sb. Součástí účetní závěrky je rozvaha (bilance), která obsahuje položky majetku a jiných aktiv, stejně jako závazků a jiných pasiv. Uspořádání je uvedeno ve vyhlášce.

Dále sestavuje Výkaz zisků a ztrát, v členění na náklady, výnosy a výsledek

---

⁴⁵ §1 odst.2 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění k 1.1.2014

⁴⁶ §38a zákona 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění k 1.1.2014

⁴⁷ Cl. XXXV Přechodná ustanovení zákona 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění k 1.1.2014.

⁴⁸ §9 odst.3) zákona 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění k 1.1.2014

⁴⁹ §18 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění k 1.1.2014

hospodaření a rovněž Přílohu k účetní závěrce, ve které vysvětluje a doplňuje údaje uvedené v Rozvaze a výkazu zisků a ztrát.

Účetní závěrka se sestavuje nejčastěji jako řádná k poslednímu dni účetního období⁵⁰. Účetní jednotka provede inventarizaci majetku a závazků a uzavře účetní knihy.

Zákon o daních z příjmu ukládá neziskovým organizacím jednoznačně odlišit příjmy které nejsou předmětem daně, které jsou sice předmětem daně, ale jsou od daně osvobozeny, které jsou předmětem daně, jsou příjmy z hlavní činnosti. Bez tohoto rozdělení není možné správně sestavit daňový základ účetní jednotky. Dělení je možné zajistit jednak přidělením nákladového střediska, nebo využitím analytických účtů účtové osnovy, nebo jiným dělením na akce, či zakázky.

V další fázi je potřeba přidělit k jednotlivým skupinám příjmů odpovídající výdaje, posuzovat je podle⁵¹. Povinnost klíčování nákladů vyplývá přímo z § 18 odst. 6, podle něhož musí veřejně prospěšný poplatník odděleně sledovat příjmy za jednotlivé činnosti a odpovídající výdaje. V § 24 a § 25 se jedná o vazbu mezi zdanitelnými výnosy a souvisejícími náklady při respektování věcné a časové souvislosti.

Náklady je možné rozdělit na několik skupin:

- skutečné výdaje na určitou činnost (popř. sledovanou akci v rámci této činnosti)
- provozní (fixní) výdaje včetně mezd – jsou vynakládány bez ohledu na to, zda budou nějaké příjmy dosaženy (energie, nájemné, voda)
- výdaje vynaložené jak na hlavní činnost, která nepřináší příjmy, tak i na činnost příjmy přinášející
- odpisy DHM DNM (DM může být pořízen jen pro výkon hlavních činností, bez ohledu na druh příjmů, jen k provádění HČ, nebo k použití jak pro hlavní, tak i hospodářské činnosti⁵²)

50 §19 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění k 1.1.2014

51 §24,25 zákona 586/1992 Sb. „o daních z příjmu ve znění k 1.1.2014

52 Zákon 563/1991 Sb. o účetnictví ve znění k 1.1.2014, vyhláška 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení Zákona o účetnictví zákon 586/92 Sb., o daních z příjmu.

4 Případová studie pro město Brno

4.1 Program rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace

„Program rozvoje kultury města Brna vychází z potřeby zmapování oblasti kultury města Brna jako celku a nastolení spolupráce mezi partnery s cílem navrhnout řešení, vize a cíle, kterých lze v určitém časovém horizontu dosáhnout.“⁵³

Toto je oficiální text k prvnímu koncepčnímu strategickému materiálu pro kulturu v Brně vyňatý ze stránek magistrátu. *Program rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace*⁵⁴ (dále jen *Program*) zpracovala na zakázku města firma DHV CR, která se zabývá multidisciplinárním poradenstvím, jež zakládá na konzultačních službách.⁵⁵ Podoba strategického plánu byla projednávána ve spolupráci s *Komisí pro rozvoj kultury v Brně* (dále jen *Komise*), která se skládala ze dvou zástupců zpracovatelské firmy⁵⁶, zástupců města Brna⁵⁷, odborných zástupců z kulturních příspěvkových organizací města⁵⁸ a jednoho zástupce kulturních organizací zřizovaných v Brně státem. Hned z tohoto výčtu je patrný zásadní nedostatek, a sice absence zastoupení nestátních neziskových organizací v rámci komise.

Přípravy *Programu* doprovázel velký zájem a zvědavost veřejnosti. To vyvrcholilo uniknutím zápisu z jednání *Komise* ze 14. 12. 2011⁵⁹ (dále jen *Zápis*) a způsobilo značný rozruch, protože obsah zápisu potvrdil nejčernější obavy zvědavců nejen z vod „nezřizované“ scény. Jako zcela zásadní nedostatek se dá považovat už fakt, že firma DHV CR zpracovala materiál bez předem stanovených vizí, tedy bez jednoznačně stanoveného zadání ze strany

53 *Program rozvoje kultury města brna* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 6. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-socialne-kulturni/odbor-kultury/program-rozvoje-kultury-mesta-brna/>>.

54 *Program rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 13. 12. 2014]. Dostupné z: <<https://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/koncepcni-dokumenty/strategie/>>.

55 *Oficiální stránky firmy DHV CR* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 6. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.dhv.cz/>>.

56 Za DHV CR: PhDr. Martin Dohnal, Ph.D. (vedoucí projektu) a Jakub Rybář (koordinátor projektu).

57 Za město: Ing. Jana Bohuňovská (náměstkyně primátora SMB), Ing. Stanislav Michálek (předseda Kulturní komise RMB), Naděžda Křemečková (předsedkyně Finančního výboru ZMB), Ing. Dr. Marie Zezůlková (Kancelář strategie města, MMB) a Ing. Vladimír Adam (vedoucí Úseku sociálně-kulturního, MMB).

58 Za městem zřizované instituce: PhDr. Petra Kačírková, Ph.D. (Turistické informační centrum města Brna, p. o.), Stanislav Moša (Městské divadlo Brno), Mgr. Zbyněk Matějů (Filharmonie Brno), Ing. Libuše Nivnická (knihovna Jiřího Mahena) a Mgr. Jiří Dušek, Ph.D. (Hvězdárna a planetárium Brno). Za státem zřizované instituce: PhDr. Mgr. Martin Reissner (ředitel Moravského zemského muzea).

59 *Zápis z jednání Komise pro rozvoj kultury v Brně ze dne 14. 12. 2012* [online]. Brno: 2012. Poslední revize 2012 [cit. 10. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://img.ct24.cz/multimedia/documents/33/3230/322974.pdf>>.

města (jak ostatně nevyplývá pouze ze *Zápisu*, ale potvrzuje to i úvodní citát ze stránek magistrátu na začátku této kapitoly). Firma tak zcela obecně zpracovala analýzy bez předem stanoveného cíle, co tyto analýzy mají zjistit. Dalším základním problémem vyplývajícím ze *Zápisu* je neshoda mezi směřováním strategie z pohledu členů *Komise* a zpracovatelské firmy. Shrňme si zde pro ukázkou základní teze, které chtěla firma DHV CR akcentovat:

- *Program úzce souvisí s kvalitou života ve městě.*
- *Základem kulturního dění ve městě Brně jsou školy, které jsou sběračem talentů.*
- *Důraz je kladen na spolupráci nejen s organizacemi města, ale též neziskovými organizacemi.*
- *Konec projektu je plánován na leden 2012, avšak současně má být zahájena debata, která bude stát na počátku další etapy vývoje a spolupráce.⁶⁰*

Z tohoto je jasně patrné, že si zpracovatelská firma byla dobře vědoma fundamentální pozice škol, či přímo studentů, v brněnské kultuře. Jak ale uvádím v kapitole podrobněji se zabývající *Zápisem*, postoj *Komise* vůči této podstatné a kreativní skupině naznačuje spíše tendence ji potlačit. Obdobně je tomu i v případě „nezřizované scény“. Finální verze strategie opomíjí i tuto skupinu. Pohnutky *Komise* pro ignorování těchto dvou důležitých skupin není obtížné ze *Zápisu* vyčíst. Kupříkladu člen *Komise* PhDr. Mgr. Martin Reissner zde nedůvěru ke svéprávnosti „nezřizované scény“ vyjádřil následovně:

„S ohledem na minimální odpovědnost neziskových organizací je na místě výrazná skepse vůči dialogu (nespokojenost těchto subjektů bude trvalá, snad i jako životní postoj, přičemž potřeba tvořit je trvalá a nezakládá nárok na financování městem či jiným subjektem; studenti jako výrazná skupina ve městě mají trvalou tendenci se vymezovat).“⁶¹

Tento výrok si v podstatě sám protiřečí a je zároveň jasným důkazem jisté schizofrenie Magistrátu v přístupu k těmto skupinám stakeholderů. Na jednu stranu si uvědomují jejich sílu a potenciál, na druhou stranu mají strach z jejich jejich nekontrolovatelnosti jimi samými, a proto se je nejspíš snaží z dialogu vyčlenit. Netřeba asi zmiňovat, nakolik je toto vynaložené

---

60 Tamtéž.

61 Tamtéž.

úsilí absurdní a v konečném důsledku destruktivní. Z hlediska teorie stakeholderů vede tento přístup ke vzniku konfliktu, což, jak se dozvíme v dále v této práci, se také stalo.

Strategie předkládá mimo jiné také rozsáhlou analytickou část, která vznikla na základě dotazníkových šetření. Pomineme-li skutečnost, že firma od začátku nevěděla, co chce těmito šetřeními vlastně zjistit, pořád zde zůstávají další faktické nedostatky, které této analytické části na výpovědní hodnotě ještě ubírají. Jedním z těchto nedostatků je například skutečnost, že studenti mají podíl na zkoumaném vzorku 11 %, ⁶² zatímco jejich skutečný podíl na celkové populaci města tvoří okolo 20%. Takřka poloviční zmenšení tohoto vzorku respondentů oproti reálnému stavu jen podporuje výše zmíněné úvahy o snaze minimalizovat vliv dané skupiny i za cenu zkrácené a tedy do značné míry nevěrohodné výsledné analýzy. Toto se odráží i ve výsledné vizi strategie, kde je zohlednění možnosti spolupráce se studenty a jejich podílení se na rozvoji místní kultury zcela opomenuto.

Program má také další zásadní nedostatek a tím je rozpor formulace jeho vize se samotným názvem. V tom je uvedeno slovo „rozvoj“, což odkazuje na expanzivní typ strategie. Formulace vize však odkazuje spíše na strategii stability, tedy zachování současného stavu kultury bez jakýchkoliv radikálních změn. První bod vize vypadá následovně:

- *Kultura bude hrát i v následujících letech významnou roli v životě města Brna jako katalyzátor jeho duchovního, ekonomického a sociálního rozvoje.* ⁶³

I když se zde mluví o tom, že kultura má podněcovat duchovní, ekonomický a sociální rozvoj města, chybí zde jakákoliv zmínka o plánování investic do kultury speciálně za tímto účelem. Z analýz vnějšího prostředí, zpracovaných firmou DHV CR, zaměřených na srovnání míry vynaložených financí na podporu kultury jednotlivými českými městy vyplývá, že ve srovnání s Prahou, Plzní, Otravou, Českými Budějovicemi či Libercem investuje Brno do kultury ze svého rozpočtu podíl suverénně největší a to dlouhodobě kolem 9%. Za ním jsou potom Plzeň a Ostrava s podílem výdajů na kulturu kolem 6,5%, což se dá přisoudit také jejich vzájemnému souboji o titul *Evropské město kultury 2015*. Zatímco „nesrovnatelná“ Praha si dlouhodobě drží tento podíl na cca 3,5 % ze svého rozpočtu. Brno tedy nejen že investuje do kultury hodně, investuje do ní ze svého rozpočtu na české poměry zkrátka nepoměrně nejvíce. Proč tedy v Brně přilívat do kulturní oblasti další peníze?

Problém tkví pravděpodobně v tom, že Brno drtivou většinu této velké sumy peněz

---

⁶² *Program rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 6. 11. 2014]. S. 69 a 86. Dostupné z: <<http://img.ct24.cz/multimedia/documents/33/3233/323243.doc>>.

⁶³ Tamtéž, s. 140.

rozděluje mezi své páteřní kulturní organizace, tedy takové, které samo zřizuje, tzv. *příspěvkové organizace*. Program toto „specifikum brněnské kulturní scény“ zmiňuje už v úvodu:

„Rádi bychom na úvod samotného textu zdůraznili, že podstatným specifikem brněnské kulturní scény je skutečnost, že většina veřejných kulturní institucí je financována ve velkém rozsahu městem. V hlavním městě České republiky je naproti tomu většina těchto institucí zřizována státem a městské instituce tvoří menšinu.“⁶⁴

Na „nezřizovanou“ scénu potom připadne částka okolo 10 - 11 mil. Kč. Velmi zásadní je ovšem skutečnost, že jak tato citace, tak ani zbytek *Programu* neakcentuje existenci státem zřizovaných institucí na území města Brna. A přitom jich zde existuje hned několik, kupříkladu Moravská galerie, Muzeum romské kultury, Technické muzeum atd. Opomenutí těchto institucí ve strategii ještě více podporuje použité rozdělení na instituce a subjekty městem „nezřizované“ a „zřizované“. Výše zmíněné instituce jsou totiž také zřizované, avšak ne městem, ale státem a v *Programu* jim naprosto chybí patřičná škatulka. V analýzách tak chybí například nezanedbatelný vliv Moravské galerie, jež je největší organizací daného zaměření v Brně. Zmíněna je v celém strategickém dokumentu pouze následovně:

„[...] Brno je možné právem považovat za přirozené kulturní a geografické centrum Moravy. Tuto skutečnost odráží i umístění několika organizací zřizovaných státem, kromě jiných i Moravské galerie v Brně. Ta pokrývá svou činností oblast domácího i zahraničního výtvarného umění se zaměřením na historický region Moravy.“⁶⁵

Tento minimalistický, až přehlíživý postoj k existenci instituce, jakou je Moravská galerie, je díky jejímu významu a velikosti zcela neopodstatněný a podstatně snižuje už tak nízkou výpovědní hodnotu zpracovaných analýz. Moravskou galerii s jejími expozicemi přitom ročně navštíví více než 100 tisíc návštěvníků, nepočítaje doprovodné akce, které se také těší velké přízni obyvatel. Kupříkladu v rámci nejnavštěvovanější akce, *Brněnská muzejní noc*, navštívilo v *Projektu* analyzovaném roce 2010 za jeden večer 8 200 lidí expozice v Pražákově paláci a 13 621 lidí expozice v Uměleckoprůmyslovém muzeu.⁶⁶ Tyto dva domy

64 Tamtéž, s. 11.

65 Tamtéž, s. 28.

66 Srov. *Výroční zpráva Moravské galerie pro rok 2010* [online]. Poslední revize 2011 [cit. 6. 11. 2014]. S. 69 a

spadají pod Moravskou galerii a obě čísla dohromady nám dávají přibližně polovinu návštěvnosti Domu umění města Brna za celý rok. Ten ovšem spadá do „zřizované“ scény a *Program* ho zohledňuje nepoměrně více. To jen přispívá k faktu, že analytická část strategie není žádným komplexním auditem kulturních zařízení v Brně, ale ve skutečnosti jako potenciální žadatele o dotace z rozpočtu města zohledňuje jen příspěvkové kulturní organizace zřizované městem a nestátní neziskové organizace.

Jak už je jistě patrné, analýzy v dokumentu neposkytují žádný komplexní přehled o tom, jak která kulturní organizace ve městě hospodaří, či jaké se těší oblibě. Stejně tak ale ani nepoukazují na to, jakým směrem by se měla ve městě kultura rozvíjet. To souvisí s prvním zásadním nedostatkem, tedy neformulováním vize a cílů práce před započítím výzkumu. Jediným relevantním posláním analýz tak je, ať už se záměrem či ne, pouze poukázání na to, jak město investuje do svých příspěvkových organizací. Analýzy rovněž téměř nepoukazují na směry, kterými by se měla kultura ve městě rozvíjet.

„Brno přitom vykazuje také zdaleka nejvyšší vklad do svých organizací zřizovaných na poli kultury v porovnání s dalšími alespoň částečně srovnatelnými městy ČR (Praha, Plzeň, Ostrava). Pokud má tedy Ostrava 82 % obyvatel Brna, tak její vklad do kultury odpovídá pouze 63 % výše vkladu do kultury v Brně. Podobnou optikou je třeba vnímat i srovnání s dalšími městy.“⁶⁷

Bohužel ale není ani z výsledků SWOT analýzy zpracované DHV CR patrné, že by se skutečnost, že Brno přispívá ze všech měst v ČR na kulturu nejvíce, nějak příznivě projevovala, a to např. v podobě rozvinutého kulturního turismu.

SWOT analýzy, které jsou součástí *Programu* se navíc dají také považovat za značně neobjektivní a to mimo jiné také kvůli velmi malému množství zmíněných slabin (weaknesses). Jednou z nich je například „[n]edostatečná medializace a marketing kulturního života města.“⁶⁸ Tento fakt jistě rozvoji kulturního turismu ve městě také příliš nepřispívá, přesto však, jak se dočteme dále, je rozvoj právě tohoto odvětví jednou z (byť ne nešťastně formulovaných) priorit města. Další slabou stránkou, která je ve strategii zmíněna, je „[n]existence kooperativního financování kultury v České republice a z toho vyplývající nutnost města Brna plně financovat zřízené kulturní instituce.“⁶⁹ Zde si autoři vzpomněli, že

86. Dostupné z: <www.moravska-galerie.cz/media/807383/vz_2010.doc>.

67 Srov. *Program rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 6. 11. 2014].

S. 61. Dostupné z: <<http://img.ct24.cz/multimedia/documents/33/3233/323243.doc>>.

68 Srov. Tamtéž, s. 76.

69 Srov. Tamtéž, s. 76.

přeci není nutno vše financovat z městské kapsy, avšak vzhledem k v předchozích analýzách zcela opomíjené existenci státem zřizovaných institucí na území města Brna se nedá toto vytyčení slabiny (i když zcela správné) vůbec brát vážně. Existenci kooperativního financování kultury v Brně pak dokládají analýzy „struktury výnosů nezřizovaných brněnských institucí“. Nejedná se tedy toliko o absenci kooperativního financování, jako spíš o jeho nevyváženost, což potvrzuje samotný text strategického dokumentu:

„Je ale otázkou, zda je rozsah veřejných prostředků vkládaných do nezřizované scény dostatečný z hlediska dlouhodobé udržitelnosti. Za současné situace jsou subjekty z nezřizované scény nuceny vkládat velký objem dobrovolnické práce a vlastních financí do projektů. To je dlouhodobě neudržitelné a pokud se situace nezmění, může vést k omezení tohoto segmentu brněnské kultury.“⁷⁰

Jak patrně, analytická část *Programu* velice zásadní problém s financováním „nezřizované“ scény konstatuje, bohužel s ním ale dále nepracuje v části návrhové. Z formulace strategické priority A dokumentu, a tedy „směřování k nastavení kooperativní formy financování“ není zcela jasné patrně, jak a čeho přesně chce tedy město dosáhnout. Zda má v úmyslu apelovat na kooperativní financování příspěvkových organizací města, nebo zvýší podporu „nezřizované“ scéně. Dalším faktem, který by mohl pomoci tuto otázku objasnit je skutečnost, že podpora páteřních organizací zřizovaných městem je v oněch prioritách *Programu* garantována.

Dokument dále formuluje další dvě z celkového počtu tří vizí:

- *„Město Brno bude intenzivněji využívat své příznivé geografické polohy i tradice, které specifickým způsobem absorbují evropské a globální kulturní vlivy. Tyto přednosti využije zejména v oblasti rozvoje cestovního ruchu jako atraktivní kulturní destinace.*
- *Prostor pro využití a produkci kulturních hodnot musí zůstat přístupný, otevřený a dostupný. Musí však být stanoveny priority posilování těch aspektů kulturního života města, které přinášejí nejvýraznější sociální a kreativní benefity, při posilování*

---

70 Tamtéž, s. 58-59.

*jednoznačně rozpoznatelné kulturní identity Brna.*⁷¹

Tyto zbylé dvě vize nám ovšem taktéž nijak nenapoví, kudy chce Brno svou kulturu rozvíjet. Co se ovšem dozvídáme jednoznačně je, že Brno touží po rozvoji cestovního ruchu. Zmíněnou „*jednoznačně rozpoznatelnou kulturní indentitu Brna*“ má dále nejspíš specifikovat program tomuto určený. Jak je ale v další části této práce dokázáno, tento projekt se zastavil prakticky ve své počáteční fázi, která bez jakýchkoliv relevantních hmatatelných výsledků stála okolo 600 000 Kč. Je tedy značně složité identifikovat, jaké „*aspekty kulturního života*“ chce město posilovat. Dalším zcela zcestným konstatováním *Programu* je představa, že kulturu bude podporovat rozvoj turismu. Je přitom logické, že souvislost v tomto případě probíhá právě naopak, a tedy, že s rozvojem kultury přibude více akcí a projektů, které poté mohou ovlivnit navýšení kulturního turismu.

Strategický dokument zůstal doslova přeplněn pojmovými nejasnostmi a chybami, což je zapříčiněno také tím, že jeho návrh byl zveřejněn 19. 1. 2012 a schválen o necelý týden na to, 25. 1. 2012. Zpracovat četné připomínky veřejnosti tak nebylo kdy. Zde je opět patrný nekritický přístup města k tomuto dokumentu, a patřičná nevole k dialogu o směřování kulturní strategie Brna prakticky s kýmkoliv, kdo by k dané otázce přitom měl (např. na základě vlastních zkušeností, či použitím zřizovatelem nezaujaté optiky) co říct.

Nejčastěji je tak dodatečně dokumentu vytýkaná už na začátku zmíněná absence vize, s čímž souvisí naprosté selhání návrhové části *Programu*. Bohužel se však s neméně zásadními selháními setkáváme i v části analytické. Kupříkladu provedení sociologického výzkumu v období letních prázdnin, kdy Brno z důsledku odlivu studentů (nezapomeňme, že přes rok tvoří více než 20% obyvatelstva města) připomíná takřka „město duchů“, je paradoxní až nepochopitelné a v samotné analýze se projevuje nejspíš i přiřknutím této skupině stakeholderů pouze 11% podílu z celého vzorku šetření. Toto se ovšem nedá pojmenovat jinak, než metodologické selhání, důsledkem něhož analýza ztrácí velkou část kýžené výpovědní hodnoty. Navíc jsou zde studenti chápáni jako homologický celek, což je také mylný předpoklad a pro přesnější výsledky analýzy je třeba tuto skupinu dále rozdělit dle patřičných kritérií, jakým by mohla být kupříkladu otázka trvalého či přechodného bydliště dotazovaných. Resp. zda v Brně mají bydliště trvalé, přechodné, nebo zda za studiem denně dojíždějí. Rozdělení studentů v sociologickém šetření do těchto tří podkategorií by patrně přineslo přesnější informace a dopomohlo k adekvátnější analýze stavu brněnské kultury.

---

71 Tamtéž, s. 140.

Další nepřesností analytické části, které stojí za zmínění, je také zařazení pojmu „honorář“ mezi výnosy brněnských institucí, namísto nákladů. Tato záměna pozbývá jakéhokoliv logického opodstatnění, protože definice pojem „honorář“ jasně stanovuje, jako odměnu v rámci výkonu svobodných povolání.

Předpokladem úspěšné kulturní strategie je podle Ghilardiové (mezinárodně uznávaná expertka v oboru kulturního plánování)⁷² vždy akcentování a respektování DNA místa, tedy jakéhosi *génia loci* města. Což zjednodušeně znamená, že je nesmyslné bojovat proti tomu, co ve městě existuje, funguje, ba přímo dokonce dominuje, nýbrž je třeba najít způsob, jak toho ke spokojenosti všech využít. S podobnou teorií se setkáme nejen v rámci kulturního i strategického plánování, ale prakticky ve všech odvětvích lidské činnosti. Např. z „ničeho uplácené“ projekty mohou mít kýžený úspěch i dopad, nicméně k jejich realizaci je třeba mobilizace prostředků a především sil, které se tomuto předtím nevěnovaly, tedy předpokládá vynaložení nepoměrně většího úsilí, než projekty, jejichž vznik je podmíněn doložitelnými potřebami společnosti.

Když tuto optiku použijeme na příkladu města Brna, přetékajícího studenty a zároveň lačnického po kulturní turistice, dojdeme k závěru, že Brno svůj potenciál zarputile odmítá využít. Každý student s přechodným pobytem v Brně, či do města denně dojíždějící, je totiž zároveň turistou. Navštěvuje mimo školu také různé kulturní instituce a po návratu domů o tom může vykládat ve svém rodném městě (zde je vhodné zmínit také pobyt zahraničních studentů na území města Brna). Proč tedy město zarputile ignoruje základní marketingovou poučku, že znatelně menší náklady je třeba vynaložit na udržení stávajícího zákazníka, než získání zákazníka nového? Student/turista je zde totiž právě takovým stávajícím zákazníkem. Odpověď poskytuje nepřímo samotný *Program* i *Zápis*, a to formou neopodstatněné nedůvěry, nepřátelství až xenofobie úředníků veřejné správy vůči této skupině. Jediné, čím zdůvodňují tyto obavy je fakt, že studenti jsou na škole pouze několik let a celá tato skupina je proto značně proměnlivá. Zástupci města si však v tomto bodě neuvědomují, že pokud se bude studentovi v Brně líbit, tak se po studiích do rodného města nevrátí, ale naopak v Brně zůstane a najde si zde také práci.

Jako klad se dá v případě *Programu* zhodnotit fakt, že se město vůbec do formulování nějaké kulturní strategie pustilo. Nicméně rozhodlo se v ní nevycházet z předpokladů Brna a opomenout některé důležité kulturotvorné skupiny. Sklidilo za to právem silnou vlnu kritiky ze strany odborné veřejnosti a podnítilo ji, aby celou situaci převzala do

⁷² Lia Ghilardi: *město jako ekosystém* [online]. Poslední revize 2011 [citováno 1. dubna 2013]. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/121573-lia-ghilardi-mesto-jako-ekosystem/>>.

vlastních rukou. To, čemu se úředníci veřejné správy od začátku zarputile bránili, se tak (nemálo právě díky jejich zásahům) pomalu začalo stávat skutečností.

4.4.1 Zápis z jednání Komise pro rozvoj kultury v Brně ze dne 14. 12. 2011

Dokument též známý jako „Uniklý“ *zápis z jednání komise pro rozvoj kultury v Brně* (dále jen *Zápis*) je bezesporu nejslavnějším svého druhu na území města Brna. Dočkal se dokonce i divadelní formy, a to navzdory, ale možná právě díky svému obsahu. Ten po uveřejnění šokoval celou brněnskou kulturní scénu a roztočil velká kola ve vodách kulturní politiky. V té době ještě čerstvě rozdrážděné veřejnosti úsporami Magistrátu města Brna na kanalizaci (které se projevíly škrty ve financování příspěvkových organizací zřizovaných městem a následným vznikem iniciativy *Brno kulturní*), se potvrdila dlouho tušená skutečnost. „*Nezřizovaná scéna*“, jak je v *Zápisu*, ale i v celém textu *Programu* označovaná sféra kulturních nestátních neziskových organizací, není v oblibě magistrátu. Od této chvíle už to nebyly pouze kavárenské řeči, ale holý fakt, se kterým se museli všichni zainteresovaní vyrovnat. Někdo se rozhodl už o žádné dotace raději nežádat, jiní zinscenovali hru a u jiných začal přetékat pohár trpělivosti. Před uveřejněním *Zápisu* byl na *Program* kdekdo zvědavý, tento únik však zajistil skvělou propagaci veřejnému připomínkování dokumentu 25. 1. 2011, kdy navzdory očekávání Ing. Bohuňovské: „[...] *veřejnost zřejmě do materiálu příliš nevstoupí [...]*“⁷³, byl sál Břetislava Bakaly zcela plný. Není taky divu, když těsně předtím dle téhož *Zápisu* prohlásila, že: „*Nezávislá scéna v žádném případě nesmí měnit či jinak vstupovat do předkládaného materiálu.*“⁷⁴

Odpor k „nezřizované scéně“ a neochotu komunikace s ní dále ve zmíněném dokumentu dokládá také reakce Dohnala na poznámku Dr. Reissnera ohledně nedávno obdrženého otevřeného dopisu iniciativy *Brno kulturní*, který dle jeho slov *nese znaky vysoce kvalifikovaných otázek*: „[...] *ano, 1 osoba, která spolupracovala na analytické části materiálu je blízko nezávislé scéně, spolupráce s touto osobou již byla ukončena [...]*“⁷⁵ Dále připojil nabídku pomoci firmy DHV s odpověďmi na otázky uvedené ve zmíněném otevřeném dopisu. Přínos této pomoci ratifikoval hlubokou znalostí dat, které přinesla jejich analýza. Zde je nutno podotknout, že vzhledem ke zmíněným nedostatkům nejen analytické části *Programu*, není sebe hlubší znalost těchto dat nijak zvlášť přínosná. Což se nakonec taky projevilo ve vyhýbavých a nicneříkajících odpovědích primátora města Brna Romana Onderky *Brno kulturnímu*.

Zajímavé věci se dále v *Zápisu* dozvídáme z úst Dr. Rusinkové: „*Materiál byl*

---

73 *Zápis z jednání Komise pro rozvoj kultury v Brně ze dne 14. 12. 2012* [online]. Brno: 2012. Poslední revize 2012 [cit. 10. 12. 2014]. S. 4. Dostupné z: <<http://img.ct24.cz/multimedia/documents/33/3230/322974.pdf>>.

74 Tamtéž.

75 Tamtéž.

*původně značně nevyvážený, jelikož se příliš zabýval nezávislou scénou (DHV původně zjevně vycházelo především ze snahy mapovat nezávislou scénu).*⁷⁶ Toto je vskutku zvláštní, protože co se rozdělování financí mezi „zřizovanou“ a „nezřizovanou“ scénu týče, nevyváženost je v tomto případě zcela opačná. Nicméně touto větou nepřímo banalizuje výsledky už tak chybných analýz a zároveň poukazuje na nejasnost zadání ze strany města. Přes věty apelující především na maximální nutnost udržení stávajícího stavu a jednu originální z hlavy Dr. Kačírkové: „*Je třeba zatraktivnit kulturu turismem [...]*“⁷⁷ se v *Zápisu* dostáváme k tomu, že: „*Dr. Kačírková se neztotožňuje s tabulkou navržených priorit, viz materiál, která přináší příliš kontroverzní témata [...]*“⁷⁸ Přiřazení jiných hodnot prioritám (redefinování priorit) podpořil podle *Zápisu* také Mgr. Dušek či Dr. Reissner. Redefinice „kontroverzních“ témat se podařila a tak z původních priorit, navržených firmou DHV CR:

- a) infrastruktura a dostupnost
- b) spolupráce subjektů, propagace kultury a informovanost návštěvníků
- c) diverzifikace financování brněnské kultury⁷⁹

vznikly priority reformulované úředníky:

- a) infrastruktura a financování
- b) marketing, propagace a spolupráce
- c) cestovní ruch a kulturní destinace⁸⁰

Hlavním dopadem tohoto úniku informací z Magistrátu města Brna byla konfrontace osob zainteresovaných v „nezřizované scéně“ s tvrdou realitou. Konfrontace s neuhlazenými a surovými názory a vyjadřováním úředníků veřejné správy však pohnula žlučí takřka celé brněnské veřejnosti, jakkoliv zainteresované v kultuře. Zároveň však pomohla identifikovat problém a mobilizovat síly k jeho řešení.

---

76 Tamtéž, s. 5.

77 Tamtéž.

78 Tamtéž, s. 6.

79 Tamtéž, s. 2.

80 *Program rozvoje kultury města Brna. Souhrnná zpráva* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 12. 12. 2014]. S. 28. Dostupné z: http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/KSM/Brozura_-_Program_rozvoje_kultury_ve_meste_Brne.pdf.

4.2 Reakce veřejnosti

4.2.1 Brno kulturní

Nespokojenost se strategickým plánováním kultury v Brně vyvrcholila v dubnu 2012 vznikem občanského sdružení Brno kulturní. Jako skupina jednotlivců z kulturních, uměleckých, neziskových, sociálních a vzdělávacích organizací působících v Brně však začala fungovat již na podzim roku 2011 „[...] *základním prohlášením iniciativy Brno kulturní a zveřejněním dopisu adresovaného vedení města Brna s otázkami k magistrátní kulturní politice.*“⁸¹ Stalo se tak v návaznosti „[...] *na protesty proti krácení provozních příspěvků, které statutární město Brno požaduje po svých příspěvkových organizacích od září 2011.*“⁸²

Vyhrocená situace posledních měsíců je podle iniciativy „[...] *důsledkem dlouhodobého nekonceptního rozhodování a nehospodárného nakládání s veřejnými prostředky v oblasti kultury a umění.*“⁸³ Jako východisko potom vidí systémové změny v oblasti podpory a rozvoje kultury a umění v Brně. Aby těchto změn mohlo být dosaženo iniciativa *Brno kulturní* ve svém Základním prohlášení formulovala následující požadavky:

- 1. Otevření diskuze nad přípravou Programu rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace, části Rozvojových dokumentů Strategie pro Brno.***
- 2. Přehlednější a účinnější nakládání s prostředky v oblasti kultury a umění.***
- 3. Dialog o systémových změnách v kulturní politice města Brna mezi zástupci magistrátu, politických stran a představiteli všech oblastí kultury a umění v Brně.***⁸⁴

V závěru prohlášení iniciativa vyzývá neziskový sektor, akademickou obec, příspěvkové organizace v sociální oblasti i ekonomickou sféru k vyjádření svého stanoviska k nastíněné tématice, přičemž zároveň i pobízí veřejnost k připomínkování samotného prohlášení.

Vznik iniciativy a jeho základního prohlášení doprovázelo také zveřejnění dopisu

81 *Brno kulturní: Kdo jsme* [online]. Poslední revize 2013 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z:

<<http://www.brnokulturni.cz/kdo-jsme/historie/>>.

82 *Brno kulturní: Základní prohlášení* [online]. Poslední revize 2013 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z:

<http://beta.brnokulturni.cz/o-nas/zakladni-prohlaseni>.

83 Tamtéž.

84 Tamtéž.

adresovaného vedení města Brna s otázkami k magistrátní kulturní politice. Tyto otázky, včetně základního prohlášení, byly za Brno kulturní také položeny na zasedání Zastupitelstva města Brna č. Z6/011, které se konalo 6. prosince 2011.

Odpovědi se iniciativě dostalo po schůzi Rady města Brna č. R6/050 konané dne 4. 1. 2012.⁸⁵ Tyto bez výjimky obhajovaly správný postup zastupitelů a bezchybnost všeho, na co bylo poukazováno. Kýžená sebereflexe ze strany města je zde zcela nahrazena sebeobranou neurčitými až nepravdivými tvrzeními. Nechybí zde věty jako: „*Nakládání s prostředky v oblasti kultury je přehledné a transparentní,*“⁸⁶ či „[...] *hledání finančních rezerv se týká všech oblastí, od příspěvkových organizací až po Magistrát města Brna a akciové společnosti.*“⁸⁷

Znovu o sobě potom tato iniciativa dala výrazně vědět 25. ledna 2012, kdy „*veřejně kritizovali přípravy a podoby Programu rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace na připomínkování dokumentu v Sále Břetislava Bakaly.*“⁸⁸ V tento moment byla iniciativě Brno kulturní již patrně jasná komplexnost problému s financováním kultury v Brně i to, že otevřený dopis byl pouze začátkem. Samotný dokument *Programu rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace* se stal katalyzátorem celé iniciativy. Ani přes její průběžnou snahu o zavedení veřejné diskuze na téma směřování vznikající strategie nebyl apel vyslyšen a veřejnosti byl dokument zpřístupněn až 19. 1. 2012. Tento dokument je pro další vývoj Brněnské kultury natolik zásadním, že je tak krátký čas na připomínkování a následná naprostá ignorace četné kritiky velmi diskutabilní. Podrobněji se v rámci této práce zabývá oním strategickým dokumentem samostatná kapitola.

Když se iniciativě nepodařilo vyvolat veřejný dialog k připravované strategii včas, transformovala se na občanské sdružení. To se zaměřilo na dialog ex post. Se zástupci města tak Brno kulturní jednalo o kontroverzním strategickém dokumentu v únoru a dubnu roku 2012. „*Výsledkem jednání je vznik koordinační skupiny pro kulturní politiku a formulace jejího předmětu v souhrnné správě Programu.*“⁸⁹ Volby do této skupiny z řad občanského sdružení Brno kulturní potom proběhly dne 22. května 2012 v sále kavárny Trojka, kde 154 přítomných vybralo tři z celkem šestnácti kandidujících, jmenovitě Viktora Pantůčka, Moniku Šimkovou a Pavla Baďuru. Činnost Koordinační skupiny podrobněji popisuje stejnojmenná kapitola této práce, zde stačí zjednodušeně poznamenat, že byla založena jako platforma spolupráce organizací v oblasti kultury v Brně.

---

85 http://old.brnokulturni.cz/wp-content/uploads/2011/12/odpovedi_RMB_4_1_2011.pdf

86 Tamtéž.

87 Tamtéž.

88 *Brno kulturní: Kdo jsme* [online]. Poslední revize 2013 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/kdo-jsme/historie/>>.

89 Tamtéž.

Od svého vzniku po dnešní den ušlo Brno kulturní dlouhý kus cesty a zanechalo za sebou nejen mnoho výstupů z veřejných diskusí. Nemůžeme opomenout ani radikálnější zásahy do kulturní politiky města. Jedním takovým nedávným zásahem je například formulace *Několikatera brněnské kultury*, jímž se členové zapsaného spolku *Brno kulturní* pokusili zajistit rozvoj kultury v Brně a řešení jeho palčivých otázek, bez ohledu na výsledky podzimních komunálních voleb.

World Caf 

Jedná se o strukturovanou konverzační metodu, za jejíž pomoci mohou středn  velké až velké skupiny účastníků diskutovat na předem dané otázky a sdílet při tom své zkušenosti a pohled na problematiku.

Na začátku diskuse je účastníkům představen její cíl, klíčové téma a princip metody World Caf  se specifiky k danému setkání. Poté jsou účastníci rozsazeni k odděleným stolk m po cca 4 – 5 lidech a za pomoci hlavního organizátora, který rovněž koordinuje celý průběh akce, si mezi sebou zvolí facilitátora, jehož úkolem je zapisovat závěry z diskuse dané skupiny. Ta diskutuje na položenou otázku 15 – 45 minut, přičemž jsou její členové zároveň vyzváni k zaznamenávání (ať píšou/kreslí) svých postřehů na balící papír, protože po uplynutí doby vyčleněné na dialog se osazenstva stolů promíchají. Zůstává pouze facilitátor s balícím papírem, který následn  zasv tí novou skupinu do dosavadních výsledků jeho stolu.

Po promísení a zasvěcení diskusních skupin do poznatků jejich „nového“ stolu je položena další otázka. Celý proces se opakuje většinou podle počtu otázek, kterých zpravidla nebývá více než 5. Účastníci mohou být celou dobu vázáni na jednu skupinu a pouze střídat stoly a jejich facilitátory. Nicméně trochu náročnější, leč rozmanitější variantou je, když se skupiny mezi sebou mísí. Důležité je dosáhnout toho, aby jeden člověk neseděl dvakrát u jednoho stolu.

Po diskusi na poslední položenou otázku zůstává každá skupina u stolku a facilitátora, kde skončila. Společnými silami poté za pomoci balícího papíru toho určitého stolu zformulují a zapíší závěry ke každému dotazu a facilitátor je posléze před všemi skupinami odprezentuje. Soupis závěrů je následn  předán organizátorům k dalšímu zpracování do výsledné zprávy.

World Caf  má účastníkům zprostředkovat poměrně osobní dialog s lidmi, se kterými se b žn  nesetkávají. Cílem této metody není natolik dojít k jasným závěrům, jako spíš poskytnout diskutujícím prostor pro formulování a prezentaci vlastních názorů a předání osobních zkušeností. Největším přínosem je proto právě ona výměna názorů za cílem rozšíření dialogu a získání pohledu z více úhlů na danou problematiku.⁹⁰

Brno kulturní si proto k otevření tématu kultury veřejnosti zvolilo právě tuto metodu. Na pravideln  pořádaných World Caf  tak pravideln  dávají prostor lidem pohybujícím se okolo brněnské kultury, aby spolu mohli vzájemn  diskutovat na otázky, které sice zvlášť, ale

---

⁹⁰ *Participativní metoda World Caf * [online]. Poslední revize 5. 12. 2013 [cit 15. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.participativnimetody.cz/world-cafe.html>>.

tak či tak většina z nich řeší. Tento nástroj se už od prvního setkání projevil jako velmi slibný, protože se zde sešli lidé, kteří se nikdy předtím nesetkali, a zjistili, že společnou diskusí nad sdílenou situací a jejími aspekty mohou dosáhnout konstruktivnějších a dlouhodobějších řešení, než by byli schopni vymyslet či zrealizovat sami.

Sérii plánovaných setkání v rámci kulturní scény, na kterých se mohou sejít zástupci příspěvkových organizací města, tzv. nezávislé i komerční scény či politické reprezentace města, odstartoval diskusní večer, pořádaný 19. března 2012 ve spolupráci iniciativy Brno kulturní a JAMU v Domě umění města Brna. Z výstupů z tohoto a následujících World Café lze sledovat vývoj otázky brněnské kultury jako veřejného tématu a povšimnout si zásadních problémů toho kterého období.⁹¹ Dialog se postupně vyvíjel a s ním i způsob prezentace daného výstupu, což je patrné níže. V případě posledních dvou výstupů se tématem podrobněji zabývají tomu určené kapitoly této práce.

Výstupy z World Café 01 (19. března 2012)⁹²

- Účastníci z nezávislé scény **zdůrazňovali nepřetržité existenční problémy**, chybí jim jistota v podobě **víceletých grantů**. Naopak existenční jistota příspěvkových organizací je vykoupena nepružným byrokratickým procesem při prosazování potřebných změn.
- Jako klíčový se ukázal **dobrovolnický režim**, který zajišťuje chod mnoha institucí **bez ohledu na jejich právní formu a účel**. Ten je však **neudržitelný** a znevýhodňuje pozice jednotlivých institucí i pracovníků v kultuře.
- Politici **nedůvěřují názorům odborné veřejnosti**. Představitelé kulturní scény mají pocit, že jednání jsou pro MMB pouhé politické alibi. Právě požadavek expertního řešení otázek a požadavků kulturní scény byl přitom zdůrazňován.
- Současnou špatnou situaci v kulturní sféře **nevyřeší pouze navýšení financí**, ale **změna systému** financování, organizace a deklarování **společných hodnot** a požadavků kulturní scény.

Výstupy z World Café 02: Změna grantového systému ve městě Brně (31. října

91 *Brno kulturní: World Café – nový způsob dialogu* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 16. 11. 2014].

Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/21-3-2012-brno-kulturni-world-cafe-novy-zpusob-dialogu/>>

92 *Brno kulturní: Výstupy z World café* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z:

<<http://www.brnokulturni.cz/21-3-2012-brno-kulturni-world-cafe-novy-zpusob-dialogu/>><http://www.brnokulturni.cz/vystupy-z-world-cafe/>>.

2012)⁹³

- Současný dotační systém udržuje relativně bohaté kulturní prostředí města, ale neumožňuje profesionalizaci a kvalitativní růst.

Opatření: Více strukturovat systém, zavést víceleté granty, umožnit proplácení mezd.

- Nejasná hodnotící kritéria a netransparentní způsob udělování dotací vede k protekci a vytváření nevraživosti jak mezi kulturní obcí, tak vůči politickému vedení města a MMB.

Opatření: Stanovit a zveřejnit hodnotící kritéria, zveřejnit hodnotitele, zapojit odbornou veřejnost do procesu hodnocení žádostí o dotace.

- Spolupráce organizací městem zřizovaných a nezřizovaných může poskytnout výhody oběma, v současnosti ji ale omezují předpisy příspěvkových organizací. Příspěvkové organizace jsou často vnímány jako zvýhodňované a nedobře hospodařící. Nejsou motivovány k úsporám a vytváření rezerv.

Opatření: Podporovat spolupráci organizací městem zřizovaných a nezřizovaných úpravou právních předpisů p. o. Zvážení transformace příspěvkových organizací na jiné právní formy.

- Objem peněz v současnosti poskytovaný statutárním městem Brnem na kulturu je dostatečný, ale jejich rozdělení je špatné. Pod kulturu spadají též akce ryze výdělečného, spotřebitelského charakteru. Nelze se spoléhat jen na dotační systém a příspěvky města.

Opatření: Změnit rozvrstvení vynakládaných prostředků, efektivněji usilovat o zavedení třístupňového financování, posílení firemního a individuálního dárcovství.

Na podněty diskuse potom reagovala Mgr. Simona Škarabelová, Ph.D. z Ekonomicko-správní fakulty MU komentářem „*O transformaci příspěvkových organizací města.*“⁹⁴

93 *Brno kulturní: Výstupy z World café 02* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/vystupy-z-world-cafe-02-zmena-grantoveho-systemu-ve-meste-brne/>>.

94 ŠKARABELOVÁ, Simona. *O transformaci příspěvkových organizací města* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://old.brnokulturni.cz/wp-content/uploads/2012/11/s.-skarabelova-o-transformaci-po-mesta-web.pdf>>.

Výstupy z World Café 03: Jde to i bez dotací? (4. 12. 2012)⁹⁵

1. Jak sdílíme kapacity v rámci neziskové umělecké sféry, respektive v jakých případech se nám sdílení daří a proč?

2. V jakých případech se nám sdílení nedaří?

K překvapení nejen pořadatelů převažoval výčet věcí, které se sdílet daří. Kromě vědomostí, nadšení, kontaktů, zkušeností a know-how, se podle účastníků World Café daří v jisté omezené míře sdílet také prostory, techniku, kostýmy či umělecká díla. Dále z debaty vyplynulo, že se daří také spolupráce s kavárnami a školami (od základních po vysoké). Jako příklad lze uvést Právnickou fakultou MU poskytovaný právní servis. Kontakty jsou využívány a sdíleny jak při spolupráci s partnerskými městy Brna (např. při „výměně umělců“), tak i s některými z příspěvkových organizací města (např. metodická pomoc poskytovaná Centrem experimentálního divadla).

Co se sdílet nedaří, jak vyplynulo z diskuse, jsou určité dovednosti, zejména právní, marketingové, fundraisingové a manažerské. Zároveň bylo poukázáno na nedostatky vhodných prostor (zasedačky, zkušebny, ...) či specifického vybavení. Mezi účastníky mj. zazněl názor, že pokud má být sdílení úspěšné, musí být podmíněno vzájemnou důvěrou.

K otázce prostor dali účastníci setkání najevo, že by v Brně uvítali 2-3 stagiony včetně zázemí a skladů, případně kreativní inkubátor či „hub“. Taktéž se shodli na absenci kvalitních manažerů uměleckého provozu a samozřejmě také finančních zdrojů. Celkově pak podle diskutujících trpí Brno odlivem talentů a vysokými cenami pronájmů. Shodli se také v tom, že zásadní podmínkou jednotlivých organizací je mít co nabídnout.

3. Co nabízí nezisková umělecká organizace podnikatelské a akademické sfěře?

Neziskové umělecké organizace toho můžou nabídnout nemálo. Po personální stránce jsou to dle diskutujícího osazenstva talentovaní a kreativní lidé či lektori z rozličných oborů. Jinak mohou nabídnout také kupříkladu prostor, (ať už pro realizaci nápadů, dobrovolníky, setkávání, veřejnou debatu či mj. také propagaci). Dále mohou nabídnout inovaci, know-how,

---

⁹⁵ *Brno kulturní: Zpravodaj 02* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <http://www.brnokulturni.cz/ke-stazeni/>.

inspiraci a v neposlední řadě může podpora neziskové organizace vést také ke zviditelnění firmy jakožto donátora či poskytnout podporovateli pocit prospěšně vynaložených financí. Neziskové organizace mohou také nabízet další služby, jakými je třeba organizace akcí, propagace nebo praxe a stáže.

4. Co podle vás očekávají partneři z podnikatelské a akademické sféry od umělecké neziskovky?

Očekávání předpokládaná účastníky debaty se velmi shodovala s nabídkou, která je popsána u předchozí otázky. K tomu přibylo ještě očekávání solidnosti, důvěryhodnosti a korektního férového jednání. Obecně sálem zavládlo přesvědčení, že případní partneři často ani netuší, jak s takovou uměleckou neziskovou organizací spolupracovat, jak ji vůbec „využít“.

5. Co může pro neziskovou sféru udělat Brno kulturní?

Zde měli diskutující možnost dát najevo, co si od činnosti občanského sdružení Brno kulturní slibuje. Dle jejich závěrů by mělo propojováním kulturních organizací posilovat jejich soudržnost, zprostředkovávat jim informace, mapovat prostředí, otevírat témata, formulovat požadavky kulturní scény a vést na základě těchto požadavků debatu s politiky. Zároveň by mělo být tlumočnickem akademické a podnikatelské sféry, co se jejich očekávání týče.

Ze zcela konkrétních návrhů zazněly následující: pořádat diskuse a výměny zkušeností, vytvořit kalendář akcí a sdílenou databázi techniky, prostoru, lidských zdrojů a kontaktů, mapovat činnost politiků, poskytovat poradenství v oblasti práva a grantů.

Diskutující nakonec přišli i s vizí toho, jaké by mělo Brno kulturní být. Mělo by se podle nich chovat profesionálně a transparentně, definovat svou strategii a dlouhodobé cíle, držet kontinuitu a dotahovat věci do konce a mělo by také prezentovat výsledky své práce. Shrneme-li to do jedné věty, mělo by být Brno kulturní advokátem nezávislé kultury a její platformou pro setkávání a jednání.

World Café 04: Nový grantový systém (27. 2. 2013)⁹⁶

Jiří Honzírek z Brna kulturního: „Čtvrté World Café nabídlo jedinečnou možnost mluvit o změnách v grantovém systému a ujasnit si, které změny jsou klíčové a jak by měl grantový systém následně vypadat.“⁹⁷

World Café 05: Co potřebuje Brněnská kultura v následujícím období? (24. 6. 2014)

Tématické okruhy diskuse:

- Dotační systém
- Transformace
- Koncepce kultury
- Navýšení financí
- Evropské město kultury 2025.

Výstup z tohoto World Café je poněkud komplexnější a Brno kulturní z něj vytvořilo výzvu s názvem *Několikatero brněnské kultury*.

---

96 Tamtéž.

97 Tamtéž.

Koordinační skupina pro Program rozvoje kultury města Brna

Koordinační skupina pro Program rozvoje kultury města Brna (dále jen *Koordinační skupina*) byla navržena jako platforma spolupráce organizací v oblasti kultury. Tato oblast je v Brně poměrně široká a čítá celou řadu subjektů od scény zřizované městem po velmi diverzifikovanou sféru „nezřizovanou“. Podstatnou roli v Brně sehraává také umělecké školství všech stupňů. Do kulturní oblasti ve městě vstupují prostřednictvím vkladu finančních prostředků i územně-samosprávné celky (např. Jihomoravský kraj či statutární město Brno, ale také stát prostřednictvím Ministerstva kultury. Z toho vyplývá, že pokud má být zajištěn rozvoj kulturní scény, nemůže se tak stát bez funkční formy vzájemné komunikace a spolupráce mezi všemi subjekty, jež mají zájem o aktivní účast na naplňování a realizaci Programu rozvoje kultury města Brna. Především v evaluační fázi programu projevila značná část kulturní obce, ale i široké veřejnosti „[...] velký zájem o témata spojená s rozvojem kultury v Brně a upozornila na potřebu spolupráce i expertního přístupu ke strategickému plánování v kultuře.“⁹⁸

Přesněji byl vznik této „platformy spolupráce“ jednou z podmínek úspěšného ukončení projektu *Program rozvoje kultury města Brna* a do značné míry byl podmíněn také nespokojeností „[...] značné části kulturní obce i široké veřejnosti s výsledkem Programu.“⁹⁹ S předsedou Komise Rady města Brna pro kulturu, náměstkyní pro oblast sociálně kulturní a koordinátorem projektu *Rozvojové dokumenty Strategie pro Brno* jednali od února do dubna roku 2012 o konkrétní podobě a definici náplně činnosti a poslání *Koordinační skupiny*. Zde nastal zajímavý moment, kdy veřejná správa ustoupila z původně dohodnutého názvu „Koordinační skupina pro kulturní politiku“, příležitostně zkracovaného na „Koordinační skupina pro kulturu“ a změnila název právě na „Koordinační skupina pro Program rozvoje kultury města Brna“. Zde se nabízí otázka proč se tak stalo. Nový název je na rozdíl od předchozích značně zacílený přímo na strategický dokument města. Je proto možné, že se tím magistrát snažil vyhnout spekulacím, že by pravomoce *Koordinační skupiny* mohly přerůst do nepatřičných končin.

Posláním *Koordinační skupiny* je být prostředníkem mezi kulturní obcí, odbornou veřejností a veřejnou správou. Dává si za úkol mezi nimi vytvářet partnerství, zajišťovat dlouhodobě udržitelnou vzájemnou komunikaci a spolupráci. Součástí poslání *Koordinační*

⁹⁸ *Program rozvoje kultury města Brna* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 12. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/KSM/Brozura_-_Program_rozvoje_kultury_ve_meste_Brne.pdf>.

⁹⁹ *Brno kulturní: Koordinační skupina pro kulturu* [online]. Poslední revize 2013 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/koordinacni-skupina-pro-kulturu/>>.

skupiny je také konkretizace a rozvíjení Programu rozvoje kultury města Brna. „Smyslem a předpokladem tohoto partnerství a vzájemné spolupráce je shoda na navrhovaných prioritách a strategických cílech rozvoje kultury ve městě Brně.“¹⁰⁰

*Koordinační skupina tak byla vytvořena jak ze zástupců akademické sféry, tak i statutárního města Brna či v Brně působících a veřejnou správou zřizovaných i nezřizovaných kulturních organizací. Za tzv. „nezřizovanou scénu“ „[...] byli zvoleni z šestnácti kandidátů veřejnou volbou 154 registrovaných voličů 22. května 2012 [...]“¹⁰¹ Viktor Pantůček (dramaturg festivalu Expozice nové hudby a odborný pracovník Ústavu hudební vědy FF MU), Pavel Baďura (provozovatel kavárny Kunštátská Trojka a divadelní režisér) a Monika Šimková (v předchozích letech ředitelka Brněnského kulturního centra). Dále jsou součástí složení *Koordinační skupiny* dva zástupci akademické sféry (přičemž „[...] jedním z nich je předseda poradního orgánu pro kulturu*

náměstka, resp. náměstkyně primátora města Brna pro oblast sociálně-kulturní [...]“¹⁰²), čtyři zástupci statutárního města Brna (náměstek primátora, předseda/předsedkyně Finančního výboru Zastupitelstva města Brna, vedoucí Odboru kultury Magistrátu města Brna a předseda Komise Rady města Brna pro kulturu), tři zástupci „zřizovaných“ kulturních organizací působících v Brně a jeden zástupce příspěvkové organizace Turistické informační centrum města Brna.

Hned na začátku se objevila snaha omezovat vliv „nezřizované scény“ v této skupině, která se projevila nedodržením ústní dohody ze strany náměstkyně pro oblast sociálně kulturní Janou Bohuňovskou. „Zástupci iniciativy Brno kulturní měli [...] rovněž navrhnout zástupce akademické sféry [...]“¹⁰³. Na pozici navrhli odbornou asistentku ESF MU Simonu Škarabelovou. Tomuto návrhu navzdory předchozí ústní dohodě nebylo vyhověno. Skupina tak byla v neúplném počtu ustavena v červnu roku 2012.

Náplň činnosti *Koordinační skupiny* byla při jejím vzniku stanovena následovně:

„a) aktualizace, konkretizace a rozvíjení Programu (Program rozvoje kultury města Brna),

¹⁰⁰ *Program rozvoje kultury města Brna* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 12. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/KSM/Brozura_-_Program_rozvoje_kultury_ve_meste_Brne.pdf>.

¹⁰¹ *Brno kulturní: Koordinační skupina pro kulturu* [online]. Poslední revize 2013 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/koordinacni-skupina-pro-kulturu/>>.

¹⁰² *Program rozvoje kultury města Brna* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 12. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/KSM/Brozura_-_Program_rozvoje_kultury_ve_meste_Brne.pdf>.

¹⁰³ *Brno kulturní: Koordinační skupina pro kulturu* [online]. Poslední revize 2013 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/koordinacni-skupina-pro-kulturu/>>.

- b) vypracování akčních plánů Programu na určité období,
- c) návrh změny v podpoře kulturních aktivit na území města formou dotací a zavedení víceletých grantů,
- d) podíl na přípravě projektu zaměřeného na komunikaci s veřejností a podporu udržitelné spolupráce.¹⁰⁴

V průběhu léta a podzimu roku 2012 měli členové *Koordinační skupiny* za úkol vypracovat a předložit každý vlastní SWOT analýzu kultury v Brně. I přes jednoznačné zadání se zástupci veřejné správy s úkolem vypořádali tak, že jako „osobní analýzu“ předložili tolik samotný *Program rozvoje kultury města Brna*.

Za doposud nejpatrnější výsledek *Koordinační skupiny* se dá považovat práce na nové podobě systému podpory kulturních aktivit ve městě Brně, do níž se pustila mj. také díky vlivu aktivit protestní Výzvy 2013. V rámci skupiny tak v lednu 2013 vytvořili Pracovní skupinu pro grantový systém. Průběhem zavádění a samotnou podobou nového grantového systému se zabývá samostatná kapitola této práce.

Několikatero brněnské kultury

Několikatero brněnské kultury je sedm tezí, které vznikly z diskuze s kulturními představiteli ve městě Brně. Vznikly proto, aby se k nim mohli přihlásit politici kandidující v podzimních komunálních volbách 2014 a občané tak měli větší přehled o jejich úmyslech. Iničiátoři se nechali inspirovat výzvou *Rekonstrukce státu*, která politiky v roce 2013 zavázala k úsilí o prosazení devíti protikorupčních zákonů. „*Politici veřejně slibují ledacos, ale když se závazek napíše konkrétně, můžeme ověřit, jestli ho splnili,*“¹⁰⁵ uvedl Nikola Hořejš z *Rekonstrukce státu*.

Počín má za cíl především zajistit adekvátní podmínky pro rozvoj kultury v Brně nejen na další volební období, pokud možno nezávisle na aktuálním politickém podnebí. S tím souvisí již zmíněných 7 tezí:

- 1. „*Nechám vypracovat koncepční dokument rozvoje kultury v Brně (na 10 let) včetně formulace krátko/středně/dlouhodobých cílů se stanovenými osobami/institucemi odpovědnými za jejich splnění.*“**

*Dokument rozvoje kultury v zevrubné analýze současného stavu a ve spolupráci všech aktérů brněnské kulturní sféry stanoví uskutečnitelné vize a priority pro podporu a rozvoj brněnské kultury. Jeho vypracování podpoříme finančními i lidskými zdroji. Po odsouhlasení nového strategického dokumentu kulturní politiky pro Brno se jím budeme řídit.*¹⁰⁶

Na úrovni města Brna již jeden koncepční dokument existuje. Je to *Program rozvoje kultury a její evaluace*. Vzhledem k nedostatkům onoho materiálu, které jsou podrobně rozepsány v samostatné části této práce, se dá v dalším kulturním plánování využít nanejvýš jako analýza současného stavu. Což je dobrý základ, nicméně je třeba stanovit vizi a implementační plán pro její zavedení do praxe.

Dále je zde poukazováno na nutnost konsenzu odborníků na základě analýz, politiků na základě jejich vizí a kulturních aktérů na základě jejich potřeb. Teprve potom může strategický plán kulturní politiky ve městě Brně fungovat a směřovat k realizovatelnému cíli.

---

105 *Brněnský deník* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z:

<http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/slibte-ze-zlepsite-kulturu-zada-sdruzeni-brno-kulturni-v-nove-vyzve-20141003.html>.

106 *Brno kulturní: Několikatero* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z:

<<http://www.brnokulturni.cz/nekolikatero/>>.

Samotný strategický dokument *Státní kulturní politika České republiky 2009-2014 s výhledem na léta 2015-2020*¹⁰⁷ stanovuje, že kulturní politika je nanejvýš důležitá vzhledem k ekonomickým, ale i dalším faktorům (např. sociální soudržnost). Je tedy přirozené, že mezi cíle kulturní politiky má patřit materiální podpora zachování nemovitých kulturních hodnot, kulturních památek, rozmanitosti kultury i rozvoje živého umění.

Za zmínku stojí jistě také existence strategických dokumentů kulturní politiky na úrovni EU, ke kterým se Česká republika taktéž zavázala.

2. *„Zajistím důvěryhodnost a odbornost výběrových řízení na ředitele/ředitelky příspěvkových organizací.*

*Aktuálně probíhají výběrová řízení na ředitele Muzea města Brna a Divadla Radost. K přihlášce je nyní nutné připojit souhlas se zveřejněním jména a konceptu strategie, pro danou instituci ve výběrových komisích převládají odborníci nad zástupci města. Tento pozitivní trend je třeba proměnit v pravidlo a zabránit tak dřívějším kontroverzím při výběru vedení Národního divadla Brno, Turistického informačního centra města Brna a Domu umění města Brna.*¹⁰⁸

Je zde požadována také změna *Zásad vztahů orgánů statutárního města Brna k příspěvkovým organizacím*. A to zahrnutím povinnosti vyhlášení výběrového řízení na ředitele příspěvkové organizace ve velikosti adekvátní k velikosti instituce s dostatečným předstihem před uplynutím funkčního období ředitele. Sběr přihlášek by potom měl být ukončen nejdříve tři měsíce od vyhlášení výběrového řízení. Součástí těchto přihlášek musí být také souhlas zájemce se zveřejněním svého jména, příjmení a koncepce strategie organizace po dobu jeho funkčního období. Co se složení výběrové komise týče, je zde kladen důraz na nutnost převažování renomovaných odborníků z oblasti poslání a hlavního účelu organizace nad zástupci magistrátu a politického vedení města.

*„Jen díky změně dobrého trendu v pravidlo lze garantovat zvýšení otevřenosti a odbornosti výběrových řízení.*¹⁰⁹

107 *Aktualizace státní kulturní politiky* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/aktualizace—statni-kulturni-politiky-na-leta-2013--2014-s-vyhledem-na-roky-2015--2020-163804/>>.

108 *Brno kulturní: Několikatero* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/nekolikatero/>>.

109 Tamtéž.

3. „Založím rady kulturních příspěvkových organizací a rozšířím pravomoci a složení nynějších dozorčích rad.

Složení dozorčích rad u kulturních příspěvkových organizací neodpovídá významu těchto institucí. Proto je třeba rozšířit jejich složení a proměnit jejich zaměření. To povede k posílení odbornosti a transparentnosti řízení kulturních organizací a výběru jejich ředitelů/ředitelky. Rada se tak stane skutečným prostředníkem mezi městem, vedením organizace a veřejností.“¹¹⁰

V tomto bodě *Několikatera* iniciátoři upozorňují na fakt, že dozorčí radu má v danou chvíli pouze *Národní divadlo Brno* a *Městské divadlo Brno*. Dříve ji měla i *Filharmonie Brno*. Tyto rady byly do roku 2011 složeny ze zástupkyň a zástupců akademické a umělecké sféry, magistrátu, politického vedení města, popřípadě Jihomoravského kraje či komerčního sektoru. Podle *Zásad vztahu orgánů statutárního města Brna k příspěvkovým organizacím*¹¹¹ však nyní tyto funkce nemůže zastávat nikdo jiný než zastupitelé či zaměstnanci Odboru kultury. To má za důsledek politizaci a neodbornost těchto funkcí. Tento bod *Několikatera* tedy zahrnuje nutnost změny zmíněných *Zásad*.

4. „Zachovám funkční Koordinační skupinu pro kulturu.

Koordinační skupina pro Program rozvoje kultury města Brna je od podzimu 2012 jedním ze dvou poradních orgánů náměstkyně pro kulturu. Tvoří ji tři zástupci zřizovaných a tři nezřizovaných organizací, dva akademické sféry včetně zástupce poradního sboru, čtyři města Brna a jeden Turistického informačního centra města Brna. Mezi největší úspěch Koordinační skupiny patří vypracování nových dotačních pravidel, které byly schváleny v říjnu 2013. Cílem jejího ustanovení však byla revize koncepčního kulturního dokumentu Brna: Programu rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace, ke které doposud nedošlo. Koordinační skupinu je třeba ale zachovat také proto, že se ukázala jako fungující platforma komunikace mezi městem, příspěvkovými organizacemi a nezřizovanou scénou.“¹¹²

---

110 Tamtéž.

111 *Zásady vztahu k příspěvkovým organizacím* [online]. Poslední revize září 2011 [cit. 13. 12. 2014]. Dostupné z: <<https://www.brno.cz/sprava-mesta/urady-a-institute-v-brne/mestske-organizace-a-spolecnosti/zasady-vztahu-k-prispevkovym-organizacim/>>.

112 *Brno kulturní: Několikatero* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/nekolikatero/>>.

Koordinační skupina je poradním orgánem a ten si zastupitelstvo určuje samo. Aktivita a celkově existence této skupiny by tak měla končit zároveň s volebním obdobím politiků, ve kterém byla ustavena. Tento bod *Několikatera* vlastně usiluje o její zachování i přes případnou změnu politického podnebí. Potřebu své existence opírá o notné výsledky a skutečnost, že poradní orgán tohoto druhu je pro danou oblast nepostradatelný.

5. „Podpořím lepší financování nezávislé kultury, umění, zájmových aktivit a neziskového sektoru.

*Budeme usilovat o navyšování rozpočtu grantového systému tak, aby rozdělované prostředky dosáhly do roku 2018 částky nejméně 30 mil. korun a tak podpoříme lepší fungování živého umění, kultury a neziskového sektoru.*¹¹³

Tento požadavek je založen nejen na nespokojenosti „nezřizované“ scény s dlouholetým podfinancováním. Opírá se také o doporučení odborníků, kterým je například stanovisko Poradního sboru rady města Brna z roku 2008.

*„Je třeba posílit podporu kulturních subjektů mimo strukturu příspěvkových organizací (v r. 2006 cca 11 mil. oproti 600 mil. pro příspěvkové organizace – potřebný by byl nárůst v násobcích) s ohledem na silnou tradici a hodnotu privátních a občanských aktivit v oblasti klubové kultury, divadla, hudby, výtvarného umění i literatury.*¹¹⁴

Toto doporučení bylo následujících 6 let zcela ignorováno, což situaci neřešilo, ale naopak vyhrotilo ve všeobecnou nespokojenost.

6. „Vytvořím Kreativní centrum v bývalé káznici na Cejlu na základě studie jeho proveditelnosti.

*Realizace Kreativního centra v bývalé káznici na Cejlu dává možnost revitalizovat unikátní brownfield v centru města a nabídne prostor pro rozvoj kreativních průmyslů v Brně. Ze studie proveditelnosti Jihomoravského inovačního centra (JIC) vyplývá, že projekt je žádaný, město má potenciál v kreativních odvětvích a kreativní centrum bude po počáteční fázi ekonomicky soběstačné.*¹¹⁵

---

113 Tamtéž.

114 *Zápis schůze rady města Brna č. R5/005* [online]. Poslední revize 7. 12. 2006 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <http://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/zapisy-ze-zastupitelstva-mesta-brna/?cislo=1698&rok=2014&dokument=2&platnost=1&hledej=kulturni+politiku>.

115 *Brno kulturní: Několikatero* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.brnokulturni.cz/nekolikatero/>.

Tento požadavek se opírá mj. také o studii proveditelnosti, kterou JIC odevzdalo koncem června 2014. Ze studie vyplývá, že potenciál kreativních odvětví je v Brně silný a jako vhodné umístění *Kreativního centra* je zde zvolena právě bývalá káznice na ulici Cejl. V tomto bodě *Několikatera* se požaduje, aby zastupitelé města jasně deklarovali, že projekt považují za potřebný a rozhodli o způsobu financování jeho realizace.

7. „Podpořím kandidaturu Brna na titul Evropské hlavní město kultury v roce 2028 a do konce roku 2017 zahájím přípravu na toto klání.

*Titul Evropské hlavní město kultury (EHMK) je vždy na jeden rok propůjčován Evropskou unií jednomu či více evropským městům, která tak mají po celý rok možnost představit Evropě svůj kulturní život. Jeho udělení se považuje za podnět ke kulturnímu rozvoji a strukturálním změnám v daném městě. Kandidatura a případný titul by také mohly pomoci k postavení nového koncertního sálu.*¹¹⁶

Projekt *Evropské hlavní město kultury* zavedla Rada ministrů Evropské unie v červnu 1985 z podnětu řecké ministryně kultury Melini Mercouri s cílem přispět ke sblížení evropských občanů. Od té doby nabývá titul *Evropské hlavní město kultury* na popularitě. Přesto však vedení města Brna rozhodlo v roce 2009 o jeho neúčasti v klání o tento titul pro rok 2015 (vítězem se stala Plzeň). Své rozhodnutí zdůvodnili obavami z nadměrných finančních výdajů města. Iniciátoři *Několikatera* se však odvolávají na příklady jiných měst, kde se investice mnohonásobně vrátila a což dokazují obě části tzv. *Palmerovy zprávy*^{117 118}, která dosavadní průběh projektu a jeho dopady zhodnocuje a formuluje různá doporučení do budoucnosti.

Evropský parlament navíc nedávno rozhodl, že Brno bude mít další příležitost ucházet se o tento titul v roce 2022, kdy se bude v ČR a Francii rozhodovat o titul *Evropské hlavní město kultury* pro rok 2028. Přihláška do tohoto klání se bude podávat za 7-8 let, což znamená, že na přípravy je ještě relativně dost času. Je ale třeba s nimi začít, přičemž primárním krokem má být deklarování politické podpory kandidatuře města na titul.

„Brno má vzhledem ke své stávající infrastruktuře velké šance titul získat.

Kandidatura

---

116 Tamtéž.

117 *Palmerova zpráva: první část* [online]. Poslední revize 2004 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/culture/tools/actions/documents/ecoc/cap-part1_en.pdf.

118 *Palmerova zpráva: druhá část* [online]. Poslední revize 2004 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/culture/tools/actions/documents/ecoc/cap-part2_en.pdf.

*a případný titul by také mohly pomoci k postavení Janáčkova kulturního centra.*¹¹⁹ Součástí tohoto centra má být také nový koncertní sál, přičemž absence adekvátního koncertního sálu pro Filharmonii Brno je problémem, který na své řešení čeká už nevhodně dlouho.

---

119 *Brno kulturní: Několikatero podrobněji* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/wp-content/uploads/2014/09/BKvolby.pdf>>.

4.2.2 Výzva 2013

Ani působení třech zástupců „nezřizované scény“ v *Koordinacní skupině* neuklidnilo přetrvávající nespokojenost se stavem kultury v Brně (není ani divu, uvážíme-li pouze poradní charakter tohoto orgánu, jak přesněji uvádí zástupci „nezřizované scény“ v *Prohlášení zástupců „nezřizované scény“*¹²⁰). Tato nespokojenost vyvěřela v radikální program *Výzva 2013*¹²¹. Autoři výzvy zde požadují odvolání osob, které jsou dle jejich slov odpovědné za „alarmující stav kultury v Brně“. Těmito osobami míní náměstkyni primátora pro kulturu Ing. Bohuňovskou, předsedu kulturní komise Ing. Michalíka a vedoucí odboru kultury PhDr. Rusinkovou. Jako důvod pro odvolání právě těchto osob uvádí autoři *Výzvy 2013* nepopiratelné selhání mj. v následujících případech:

- ***Program rozvoje kultury, který byl loni přijat a schválen navzdory tomu, že nezávislí odborníci i samotní zpracovatelé uznali, že je zcela nekvalitní. Ještě více alarmující je však to, že tento program byl zpracován zcela samoučelně, vedení města zřejmě vůbec nepočítá s tím, že by s ním dále jakkoli pracovalo.***
- ***Přezíravost vůči tzv. „nezřizované kultuře“: odpovědné osoby zpočátku argumentovaly tím, že „nemají s kým jednat,“ avšak ani po ustanovení zástupce nezřizované scény, kterým je Brno kulturní, se nic nezměnilo a jakýkoli dialog s městem je v podstatě nemožný. Dialog s městem je v podstatě fingoaný bez skutečné vůle zajistit městu kvalitní kulturu.***
- ***Prezentace brněnské kultury v zahraničí je nedůstojná a neefektivní (viz například nedávné kostýmní vystoupení ředitelky TIC ve Vídni), omezuje se na ty nejbanálnější události (ohňostroje, vánoční trhy), probíhá bez užší spolupráce se samotnými kulturními institucemi.***
- ***Při udělování prostředků jednotlivým institucím a projektům nerozhoduje jejich kvalita a přínos pro Brno, ale osobní vztahy, které vedoucí těchto institucí udržují se svými nadřízenými úředníky a politiky.***¹²²

---

120 *Prohlášení zástupců „nezřizované scény“* [online]. Poslední revize 13. 2. 2013 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z:

<http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/Koordinacni_skupina/Zapisy_a_prezenci_listiny_z_jednani_koordinacni_skupiny/Prohlaseni_zastupcu_nezrizovane_sceny.pdf>.

121 *Výzva 2013* [online]. Poslední revize 2013 [cit. 13. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.vyzva2013.cz/>>.

122 Kompletní výčet závažných připomínek ke stavu kulturní politiky města Brna viz *Výzva 2013*.

4.2.3 Divadlo Feste

Neprůhlednost a diskutabilnost nejen financování, ale celkového přístupu a podpory magistrátu města Brna vůči jím zřizovaným i nezřizovaným kulturním organizacím si vysloužila reakci také „nezřizovaných“ divadelních spolků. A to ne jinak, než formou jim vlastní – tedy divadelní inscenací na toto téma. Jako příklad jsou zde uvedeny dvě hry z repertoáru Divadla Feste.

JUDr. Tomáš Tyl, Ph.D.: Konečné řešení kulturní otázky

Představení bylo uvedeno pouze dvakrát, a to v březnu a dubnu r. 2012 v rámci projektu Brněnský Lunapark, aneb divadlo ke kávě. Akci pořádá nestátní nezisková organizace Kulturárium o. s. (dnes zapsaný spolek). Stejně jako u dalších projektů tohoto sdružení, i zde se jedná o originální počin, ve kterém se organizátoři, jak už název napovídá, snaží přivést kulturu „kavárenským povalečům“ takříkajíc až pod nos, tedy inscenacemi divadelních spolků přímo v prostorách kavárny.

Tím vznikl prostor také pro uvedení různých inscenací Divadla Feste, nicméně v tomto případě došlo jak ke vzniku zcela nové inscenace, tak i podmnožiny divadelního uskupení, Ochotnického spolku Divadla Feste, právě za účelem ztvárnění této hry. Proč tomu tak bylo? Nabízí se odpověď kapacitní, jelikož zde vystupuje 13 postav (včetně několika neherců). Dalším z faktorů, a také příčinou přizvání neherců, je jistě forma díla a jeho scénické čtení. Zde se dostáváme k obsahu hry, příčině jejího vzniku i důvodu proč je zmíněna v této práci.

JUDR. Tomáš Tyl, Ph.D.: Konečné řešení kulturní otázky je totiž scénickým čtením „uniklého“ zápisu prosincové porady Komise pro rozvoj kultury v Brně. Uniklého proto, že jeho obsah poukazuje na závažné nedostatky utvářející se brněnské kulturní politiky a sdílení obdobných informací ze strany města nebylo do té doby obvyklé. Premiéru hry navíc provázel nesouhlas zapisovatele Tomáše Tyla, který v otevřeném dopisu adresovaném režisérovi Divadla Feste označuje zápis jako své dílo a v neposlední řadě se za něj dožaduje honoráře.

„Vážený pane Honzítku, sděluji Vám tímto, že tzv. „Zápis z jednání Komise pro rozvoj kultury“ (dále jen „zápis“) je mým dílem a tímto se plně

hlásím k jeho autorství mj. ve smyslu zákona 121/2000 Sb., tzn. se považuji mj. za autora hry, kterou hodlá Divadlo Feste uvádět pod titulem „JUDr. Tomáš Tyl: Konečné řešení kulturní otázky“, jinde též „JUDr. Tomáš Tyl, Ph.D.: Konečné řešení kulturní otázky“, „JUDr. T.Tyl, Ph.D.: Konečné řešení kulturní otázky“ apod. Jelikož se mnou, jakožto s autorem nebyly projednány žádné podmínky uvedení mého díla formou scénického čtení či formou podobnou, nezbyvá mi, než Vás informovat, že ani já, ani můj zaměstnavatel Turistické informační centrum města Brna, příspěvková organizace, který mne k tomuto sdělení zmocnil, nesouhlasí s užitím díla ve smyslu § 12 a násl. zákona 121/2000 Sb. ...”¹²³

Jiří Honzírek však po konzultaci s právníky dospěl k názoru, že zápis ze schůze nesplňuje parametry autorského díla, v tomto duchu panu Tylovi odepsal a hru se rozhodl uvést.¹²⁴ V samotný den premiéry narazili aktéři tohoto počinu na ještě jeden zádrhel, tím byl přesun místa jeho konání. Původně měla být hra totiž uvedena v kavárně *Karel Never Sleeps*, spadající pod hlavičku Turistického informačního centra. Zde však toho dne došlo k nenadálým a neodkladným úpravám, kvůli kterým zde divadelníci nemohli hrát. Naštěstí se organizátorům včas povedlo všechny přesměrovat do nedaleké kavárny *Podnebí*, kde zrovna k žádným úpravám nedocházelo. Hra tak mohla být po všech předcházejících peripetiích uvedena na její zahrádce.

Podrobnosti ze zápisu rozvádím v předchozích kapitolách. Zde stojí za zmínku především fakt, že zápis nebyl k divadelním účelům nijak pozměněn, nýbrž doslovně scénicky předčítán 13 účinkujícími, rekonstruujícími ono zasedání, mezi nimiž byli jak herci, tak lidé ze Žít Brno, Brno kulturní a další aktivisté z různých neziskových organizací. Kromě dobarvování opakujících se slov jako je „vize“ zvoláním, pohledem do dálky a roztaženými rukama všech zasedajících byla atmosféra doplněna také mazáním, rozdáváním a pojídáním chlebíčků či oslavným připíjením sektem.

Jiří Honzírek, režisér Divadla Feste se k celé věci vyjádřil následovně:

„Úředníci se sami ocitají v pasti, pokud se tak snaží na něčem domluvit. V tomto smyslu mi jich je vlastně líto. Tahle řeč, pokud ji převedete do divadelní formy a dáte ji do úst někomu jinému, tak se stává absurdní řečí.

¹²³ *Dopis* [online]. Poslední revize 9. 3. 2012 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z:

¹²⁴ <http://www.divadlofeste.cz/dopis-judr-tomase-tyla-ph-d-jirimu-honzirkovi/>
Tamtéž.

*Naším cílem rozhodně nebylo někoho zesměšnit, spíš jsme chtěli obnažit ta střeva. Aby bylo vidět, jak se spolu lidé ve vedení města normálně baví ...*¹²⁵

Vlastně by to bylo celé docela jiné, možná dokonce nudné, či naopak poučné, kdyby použitý materiál v sobě sám neskrýval tolik bizarnosti, nekompetence a xenofobie. Celkové vyznění hry jako absurdního dramatu se tedy nedá toliko přisoudit hercům, ani panu Tylovi, nýbrž samotné Komisi pro rozvoj kultury v Brně, což je na celé věci nejspíše tou nejtristnější skutečností.

Hodní, zlí & dotování

Touto hrou, poprvé uvedenou 17. 10. 2013, Divadlo Feste opět reaguje na aktuální dění okolo financování brněnské kulturní scény. V tomto případě zejména na onou dobu probíhající zásadní změny grantového systému pro „nezřizovanou“ kulturu. Zde už však herci nepoužívají cizí věty, které by nechali vyznívat v celé nahotě, jako tomu bylo ve hře popsané výše. Tentokrát se rozhodli obnažit své řemeslo a nabídnout tak divákovi náhled do způsobu financování a samotného chodu nezávislých divadel.

Herci zde bez skrupulí odhalují své hrubé měsíční příjmy, čímž si divák může udělat zevrubný obrázek, na kolik si přibližně může měsíčně přijít vystudovaný herec/herečka, absolventka dramatické výchovy či grafik. To je ale jen začátek, herci pokračují a odtajňují rozpočet právě hraného kusu. Od toho, kolik stály kostýmy či scéna, až po to, kdo dostal jaký honorář. Nejedná se však o patetické naříkání čtyř herců, kteří hrají „ty dobré“, ani o shazování 5. herce, jenž má být „tím zlým“. Aktéři zde pronáší širokou škálu argumentů, které za tímto účelem tvůrčí tým sebral a jež jsou skutečnými výroky a postoji reálných divadelníků, manažerů či ekonomů. Herci si ze situace sice dělají legraci, ale nejde jim o kritizování nastavených systémů. Zaměřují se spíš na pojmenování různých problémů a otevírají tak prostor k zamyšlení, nikoliv sporu.

Divadlo Feste označuje hru za *divadelní eastern*. Patrně proto, že se celá inscenace odehrává ve westernových kulisách, které jsou však pouze pomůckou pro analogii s propíranou tematikou. Začátku krátké „westernovky“ se tak divák, díky hodinu a čtvrt

¹²⁵ *Nesmíme se bát bruslit na hraně zákonů* [online]. Poslední revize 6. 4. 2012 [cit. 10. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/extra/171207-nesmime-se-bat-bruslit-na-hrane-zakonu-rika-jiri-honzirek/>

dlouhému výletu do zákulisí nezávislého divadla, ve skutečnosti vůbec nedočká. Čeho se ale dočká je zájem o jeho názor. Hned na začátku zazní z pódia otázka, na které visí prakticky celá hra: „*Má být divadlo financováno z vašich daní?*“ Tato otázka je v průběhu hry ještě několikrát zopakována. Na konci jsou potom publiku rozdány kartičky, s jejichž pomocí můžou diváci dát najevo svou odpověď na zmíněnou otázku. Zpětnou vazbu a názor zúčastněné veřejnosti potom každý v sále přímo vidí.

Jako u některých jiných her Divadla Feste, i zde je na samém konci publikum po skončení představení přizváno k hlubší debatě o ztvárněném tématu.

4.2.4 Žít Brno

S tímto slovním spojením poprvé přišla v podstatě sama Rada města Brna. Na jaře roku 2010 jej formulovala bratislavská společnost Corporate Consulting Group, jako slogan v rámci budování nové identity města, na základě studie, kterou rada města schválila. 30. března téhož roku schválila rada, i přes protesty veřejnosti, také slogan a následně jej uveřejnila na městském webu.¹²⁶ Společně se sloganem také představili čtveřici hodnot (bezpečnost, rozvoj, nápaditost a otevřenost), které jsou městu nejbližší a ne náhodou jejich počáteční písmena dávají dohromady právě slovo BRNO. „*Prostřednictvím hodnot jsme chtěli také trochu zlidštit název Brno. Pro mnohé cizince je to totiž nepochopitelný jazykolam, který třeba Francouzi mají problém vůbec vyslovit.*“¹²⁷ Vysvětlila Marie Zezůlková z Kanceláře strategie města v rozhovoru pro Brněnský deník z 20. 3. 2011.

Od uveřejnění 30. března až po zmíněný rozhovor se v otázce City Identity reálně posunulo pouze to, že hodnota *bezpečnost* byla vystřídána *blízkostí*. Město si za celou tu dobu nezaregistrovalo internetovou doménu *www.zitbrno.cz*, ani žádný jiný web, určený k propagaci nové identity města.

Zmíněnou doménu si tak mohl bez problémů zaregistrovat novinář Michal Kašpárek, aby na tento nedostatek upozornil. „*Koupil jsem ji jen tak, z rozmaru. Měl jsem v plánu ji radnici zdarma přenechat, pokud se ozve.*“¹²⁸ Nic moc s ní nedělal, když o ni ale město za celý rok neprojevovalo zájem, rozhodl se, že nebude platit registraci na další rok jen tak. Slogan se stále nikde neobjevoval, a celé mu to začalo připadat jako zcela zbytečný výdaj radnice, který do té doby činil okolo 600 000 Kč.¹²⁹ Nepřipadalo to tak jen jemu rozhodl se oslovit, jak uvedl Kašpárek v rozhovoru pro časopis Respekt, „*(...) pár kreativních známých, které radnice už taky dlouho štve, (...)*“¹³⁰, aby mu pomohli slogan oživit.

Což se vskutku stalo. Nově vzniklá kriticky naladěná skupina se začala scházet a společné diskuse postupně odhalovaly předmět jejich působení. To se ustálilo v divokých

126 ŽÁRA, Pavel. *Návrh City Identity – ŽÍT BRNO* [online]. Poslední revize 31. 3. 2010 [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: <<https://www.brno.cz/brno-aktualne/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/navrh-city-identity-zit-brno/>>.

127 Zezůlková: *Z Brna chceme udělat značku jako Coca-Cola* [online]. Poslední revize 20. 3. 2011 [cit. 26. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://brnensky.denik.cz/rozhovor/zezulkova-z-brna-chceme-udelat-znacku-jako-cocacol.html>>.

128 *Žijí Brno* naplno [online]. Poslední revize 8. 2. 2014 [cit. 23. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://respekt.ihned.cz/c1-53436390-ziji-brno-naplno>>.

129 KOZLANSKÁ, Petra. *Žít Brno? Dvě slova, 600 tisíc a vlna kritiky* [online]. Poslední revize 30. 7. 2010 [cit. 28. 11. 2014]. Dostupné z: <http://brno.idnes.cz/zit-brno-dve-slova-600-tisic-a-vlna-kritiky-fpz-/brno-zpravy.aspx?c=A100729_194238_brno-zpravy_trr>.

130 *Žijí Brno* naplno [online]. Poslední revize 8. 2. 2014 [cit. 23. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://respekt.ihned.cz/c1-53436390-ziji-brno-naplno>>.

vodách kritické opozice vůči vedení města. Jako nástroj zvolili především online aktivismus a to právě prostřednictvím webu zitbrno.cz, který oficiálně spustili 1. srpna 2011. Současně vyšla tisková zpráva, která uváděla, že zitbrno.cz je oficiální internetovou stránkou nové městské identity. Tato zpráva budila dojem, že je opravdu rozeslána Magistrátem města Brna, což zprvu zmátlo i některá média. Mystifikaci přijala skupina Žít Brno jako velmi efektivní komunikační nástroj. Tento úvodní vtípek například zapříčinil, že Magistrát města Brna začal ve své e-mailové komunikaci používat elektronický podpis.¹³¹

Jako jeden z prvních zdobil stránky zitbrno.cz článek „*Brno mění své priority. Musí se kvůli tomu přejmenovat*“ z 19. 2. 2011 o změně jedné z hodnot náležitých k nové identitě města. Nezabývali se však změnou *bezpečnosti* na *blížkost*. Rovnou však hlásali změnu *blížkosti* na *koncepti*, čímž chtěli poukázat na její nedostatek v dosavadním řízení města. Tato nová hodnota ovšem neměla to štěstí, že by začínala na písmeno *b*, nicméně recesisté jí přisoudili takovou váhu, že rovnou navrhli změnu názvu města z Brno na Krno.¹³²

V podobném duchu se nesla jejich zpravodajská a kritická opoziční činnost i dále a vzhledem k tomu, že v Brně tou dobou vládla velká koalice (ODS a ČSSD), měli před sebou pole takřka neorané. Zabývali se otázkami nejen nekonceptní a zmatené kulturní politiky města, ale také kupříkladu tématy jako jsou veřejné zakázky, korupce, hazard, mlžení ohledně vysokoškolských titulů či klintelismus. V těchto a dalších oblastech přijalo roli hlídacího psa, který pro čtenáře monitoruje a hodnotí počínání si města v procesech, jež spadají pod jeho patronát. Tento model je blízký radikálnímu konceptu občanské společnosti, kdy kritický hlídač (Žít Brno) dohlíží na držitele moci.

To se vedení města samozřejmě nelíbilo, což čas od času zaměstnávalo právníky magistrátu a celé hnutí posouvalo čím dál hlouběji do povědomí občanů. Nejvýznamnějším krokem Magistrátu města Brna vůči aktivistům a zároveň příslovečnou poslední kapkou bylo bezesporu zrušení stránky Žít Brno na sociální síti Facebook (dále jen Facebook). K činu se přihlásil právě jeden z magistrátních právníků, Jakub Geisler, a po návratu z dovolené se k věci vyjádřil i tehdejší primátor Roman Onderka:

„Jistěže dotyčný úředník nejednal bez mého pokynu,“ řekl Onderka. Podle Onderky se nejednalo o cenzuru nepohodlných kritiků, ale o snahu Brna prezentovat se jednoznačně na sociálních sítích. „Loni na podzim jsme

---

131 *Náměstka brněnského primátora naštvál vtíp s Hitlerem, zvažuje žalobu* [online]. Poslední revize 26. 10. 2014 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <http://brno.idnes.cz/kotzian-spojovani-predstavitelu-mesta-s-hitlerem-je-nepripustne-p9l-/brno-zpravy.aspx?c=A121026_1846026_brno-zpravy_bor>.

132 *Brno mění své priority* [online]. Poslední revize 12. 9. 2011 [cit. 13. 11. 2014]. Dostupné z:

<<http://www.zitbrno.cz/hlavni-clanek/brno-meni-sve-priority-musi-se-kvuli-tomu-prejmenovat>>.

vstoupili na Twitter, tam vše proběhlo bez problémů. Poté jsem dal pracovníkům magistrátu za úkol, aby zajistili vše potřebné k vytvoření profilu na Facebooku,“ popsal primátor.¹³³

Těžko z toho vyčíst, zda byla satirická stránka z Facebooku smazána na výslovnou žádost primátora, či se tak stalo z vůle úředníka, který jednal v rámci většího zadaného úkolu. Každopádně se tím odstartovala doslova lavina. Informace zaplavila jak sociální sítě, ulice, kavárny, či MHD, tak i větší média a z místního konfliktu se stalo téma celostátní. Aktivisté ze satirického uskupení Žít Brno se však tímto krokem nenechali nijak rozhodit. „*Reagovali jsme na to smíchem. Hodně nás to pobavilo, protože je to od Onderky a toho jeho právníka hodně nedospělý chování. V tu chvíli, kdy jsme zjistili, že Žít Brno zmizelo z Facebooku, jsme věděli, že se to obrátí proti nim,*“¹³⁴ uvedl v rozhovoru pro internetový portál Lidovky.cz jeden z hlavních představitelů Žít Brno Matěj Hollan, který ve stejném rozhovoru mimo jiné naznačil možnost kandidatury iniciativy v nadcházejících podzimních komunálních volbách. Rozhodli se využít chyby svého oponenta a svézt se na mediální vlně. Založili nový facebookový účet s názvem Žít Brno RIP, který za necelé dva dny nasbíral starý počet fanoušků a jejich řady se tímto nepřestaly rozrůstat. Snad i díky tomu si o zmíněné dva dny později už byli kandidaturou jistí. V rozhovoru ten den členka hnutí Barbora Antonová popsala rozhodnutí vstoupit do voleb následovně: „*Uvažovali jsme o tom už poměrně dlouho, a to naše váhání, kdy se do toho konečně pustíme, za nás vyřešil magistrát, když nám udělal tuhle fantastickou kampaň.*“¹³⁵ Tuto „kampaň“ téhož dne okomentoval také Matěj Hollan v rozhovoru pro Českou televizi:

„Do politiky jsme chtěli vstoupit o několik let později nebo nikdy, ale dotlačil nás k tomu primátor Brna Roman Onderka (ČSSD). Podle odhadů odborníků nám udělal reklamní kampaň za 11 milionů korun.“¹³⁶

---

133 *Onderka o cenzuře Žít Brno* [online]. Poslední revize 14. 2. 2014 [cit. 14. 12. 2014]. Dostupné z: <http://brno.idnes.cz/onderka-o-cenzure-zit-brno-dcu-/brno-zpravy.aspx?c=A140214_191730_brno-zpravy_vez>.

134 *Zmizení Žít Brno z Facebooku* [online]. Poslední revize 9. 2. 2014 [cit. 9. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/hollan-zmizeni-zit-brno-z-facebooku-nas-rozesmalo-je-to-nedospELE-p9i-/zpravy-domov.aspx?c=A140209_134550_ln_domov_sk>.

135 *Žít Brno jde do voleb* [online]. Poslední revize 11. 2. 2014 [cit. 11. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/zit-brno-jde-do-voleb-magistrat-vyresil-vahani-za-nas-rikaji-aktiviste-1ey-/zpravy-domov.aspx?c=A140211_094754_ln_domov_mc>.

136 *Žít Brno jde do politiky* [online]. Poslední revize 11. 2. 2014 [cit. 11. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/262073-zit-brno-jde-do-politiky-heslo-hur-uz-to-delat-nejde/>>.

Aktivisté příležitosti využili a vstoupili do předvolební kampaně stejně satiricky naladěni, jako byli zvyklí doposud, svědčí o tom už i jejich hlavní slogan: *Hůř už to dělat nejde.*

Iniciativa se rozhodla kandidovat v komunálních volbách roku 2014 jak do brněnského zastupitelstva, tak i v městské části Brno-střed. A ať už díky prokazatelné nekompetentnosti početné většiny svých předchůdců, jimi zapříčiněné podpurné kampaně iniciativy či naopak několika lety aktivismu doložitelný zájem o osud města, zaznamenalo hnutí Žít Brno v obou volbách ani jimi samotnými nepředpokládaný velký úspěch. Ve volbě do zastupitelstva města skončili na třetím místě, zatímco do zastupitelstva městské části Brno-střed dokonce na místě prvním.

Roli třetího náměstka primátora města Brna pro oblast sociálně kulturní (kultura, památková péče, zdravotnictví a sociální péče) přijal Matěj Hollan, lídr obou kandidátek. Doba opozičního aktivismu ze strany Žít Brno tímto končí a posunula je do pozice aktivního podílení se na řízení města. Nezbývá než doufat, že tím v Brně nastanou živé kultuře příznivější podmínky, a také že peníze z městského rozpočtu přestanou odtékat do nesmyslných, nedotažených a pod koberec uklízených projektů, jak tomu bylo doposud. Aneb vzpomeňme větu, kterou pronesla Marcela Alterová v rámci svého rozhořčeného příspěvku (mj. na téma rušení poboček knihoven na území města) vysloveného ku příležitosti veřejné prezentace Programu rozvoje kultury města Brna: „...protože prachy Brno má, ale neumí s nima hospodařit prosím vás!“¹³⁷

---

137 *Brno představilo Program rozvoje kultury, místo pochvaly sklidilo kritiku* [online]. Poslední revize 25 .1 . 2012 [cit. 25. 11 2014]. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/kultura/161876-brno-predstavilo-program-rozvoje-kultury-misto-pochvaly-sklidilo-kritiku/>>.

4.3 Nový grantový systém města Brna v oblasti kultury

Nový grantový systému, jehož přípravou se zabývala *Koordinační skupina*, přinesl hned několik změn oproti systému předchozímu. Za ty nejzásadnější se dá považovat vymezení dotačních oblastí, zařazení odborníků do hodnotící komise, zavedení víceletých grantů, evaluace a změna ve financování.

Zavedení víceletých grantů reagovalo na dlouholetou poptávku tohoto nástroje v nabídce dotačního systému města Brna v oblasti kultury. Jedná se o granty tříleté a lze o ně žádat jak na jednotlivé akce, tak na celoroční činnost. Nevýhodami těchto grantů však je jejich vypisování jednou za tři roky a také podmínka, že o ně smí žádat pouze subjekty, působící v oblasti kultury minimálně čtyři roky. V důsledku toho například občanské sdružení Kulturárium nemělo možnost o tento grant žádat, přestože některé kulturní akce tohoto sdružení pořadatelé dělají v Brně pravidelně už více než čtyři roky, samotná existence sdružení byla vedena pouze jako tříletá. Subjekt, kterému bude tříletý grant přidělen navíc po dané tři roky nemůže žádat o grant jednoletý.

Úprava se týká i dotací jednoletých, o které může subjekt nově žádat pod podmínkou, že v oblasti kultury působí minimálně dva roky. I v tomto případě je možné žádat jak na jednotlivé akce, tak na celoroční činnost.

Tyto změny by měly přinést větší profesionalizaci žadatelů, protože budou muset prokázat, že už něco realizovali a město se tím do jisté míry chrání před neefektivním využitím veřejných prostředků. Na druhou stranu nutí nové subjekty k dvouleté samostatnosti, což může v konečném důsledku pohřbit mnoho projektů s aktuální tematikou. Zároveň tento požadavek nevylučuje možnost využít k žádosti už existujících neziskových organizací. Na území Brna takto jistou dobu fungovalo např. Kulturárium o. s.. Nicméně vzhledem k faktu, že jeden subjekt stále nemůže žádat dotaci na více než tři projekty ročně, vyčerpala se tato platforma velice rychle, i když stále poskytuje pomoc s „realizací nevšedních snů“, a to formou předání know-how, konzultací na různá témata, poskytnutím lidských zdrojů či jednoduše „přijetím projektu pod svá křídla“. S finančním hlediskem si ale už musí takový projekt většinou poradit sám.

Další změnou je transformace dotací typu A, mezi které se řadily mezi tzv. „prioritní akce města“. Pro tyto dotace byly předem vyhrazeny peníze z rozpočtu města a žadatelé se tak nemuseli s ostatními „tahat“ o zbylých cca 11 mil., které byly na základě žádostí o kulturní dotace typu B rozděleny mezi „nezřizovanou“ scénu. Dotace typu A byly touto změnou

převedeny do podoby víceletých grantů a měly by tak být neprominentně posuzovány zároveň se všemi ostatními žádostmi. Tento trend se však dlouho neudržel a město nabylo názoru, že zvýhodněné dotace typu A je opravdu potřeba.¹³⁸

Zavedení konkrétních oblastí pro podporu kultury si jistě zaslouží také pozornost. Žadatelé musí nově při podání žádosti o dotaci určit oblast, do které jeho činnost spadá:

1. Audiovizuální tvorba (film), nová média;
2. Divadlo, hudební divadlo, performace, cirkus;
3. Hudba – hudební soubory, sólisté, skladatelé;
4. Klubová činnost;
5. Kulturně vzdělávací a zájmová činnost;
6. Literatura;
7. Podpora uměleckých řemesel a lidových tradic;
8. Tanec;
9. Výtvarné umění, fotografie, design a architektura včetně katalogů.¹³⁹

Konkretizace podporovaných oblastí je nesporným přínosem pro přehlednost a lepší čitelnost toho, na co město kolik přispívá. Dalším plusem tohoto kroku je bezesporu zavedení položky *Klubová činnost*. Činnost dramaturgů hudebních klubů nebyla do této chvíle systémem rozdělování městských dotací do kultury reflektována. Nicméně ani tohle rozdělení není ideální, vezmeme-li v úvahu četné přesahy a vzájemné prolínání se jednotlivých uměleckých odvětví v dnešní době.

Pokud má žádost všechny formální náležitosti, přichází na scénu nově odborná komise. Ta žádost hodnotí v dvoukolovém řízení. Tuto komisi tvoří jedenáct odborníků. Každá oblast má svého odborníka, dva zbylí pak vypomáhají v nejvytíženějších oblastech. V prvním kole hodnotí žádost pouze odborník pro danou oblast. Do druhého kola pokračují pouze projekty, které získají nadprůměrné či vynikající hodnocení. Ve druhém kole jsou potom všechny projekty posuzovány společně, obodovány a tím je následovně sestaveno jejich pořadí. Zde ovšem narážíme na problém. Tím je, že každou oblast zprvu hodnotí v zásadě jeden člověk a to příliš nekoresponduje s objektivitou. Bez ohledu na odbornost daného hodnotitele, otázka vlastního vkusu a preferencí v prvním kole hodnocení žádosti

138 *Zápis z 15. zasedání Koordinační skupiny pro Program rozvoje kultury města Brna* [online]. Pslední revize 8. 10. 2014 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z:

<http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/Koordinacni_skupina/Zapisy_a_prezencni_listiny_z_jednani_koordinacni_skupiny/Zapis_z_15._zasedani_Koordinacni_skupiny.pdf>

139 *World Cafě 04: Nový grantový systém*. [online]. Poslední revize 2013 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z:

<<http://www.brnokulturni.cz/world-cafe-04-novy-grantovy-system>>.

nemá být čím rozmělněna.

V předchozím odstavci je zmíněno posuzování a následné bodování projektů. Toho nejde docílit bez systému hodnotících kritérií, ty byly definovány následovně:

- přínos pro město
- obsahová náplň projektu
- schopnost žadatele naplnit projekt
- kvalita a přiměřenost finanční rozvahy

Jednotlivá kritéria v sobě potom zahrnují další body, které je možné v jejich rámci naplnit.

Poslední zásadní změna se týká rozpočtu projektů. Oproti původním 50 % je nyní možno dotací hradit až 70 % projektu. Další příznivou změnou pro žadatele je jistě skutečnost, že nově mohou prostředků z grantů využívat také na odměny (platy, honoráře) v rámci projektu, a to do výše 30 % z objemu přiznané dotace. Předchozí grantový systém toto neumožňoval vůbec.

5 Co jsme zjistili a jak s tím naložit?

Problém s financováním nestátních neziskových organizací městem Brnem řešila a stále řeší otevřená veřejná diskuse na toto téma. Postupně zaváděné změny zprůhledňují grantový systém magistrátu a zároveň přináší odpovědi na některé otázky veřejného financování kultury v Brně.

Brno se chlubí páteří sítí svých příspěvkových kulturních organizací. Tyto instituce a domy k nim náležející jsou vesměs odkazem předchozích generací. Jsou pozůstatkem ještě z dob např. před odsunem Němců z Brna. Po období vlády komunismu ovšem tyto instituce spadly pod správu města, čímž se začal rodit problém, který je nyní třeba urychleně řešit.

Oním problémem, který tato práce nahlíží jako problém hlavní, je absence vícezdrojového financování příspěvkových organizací města. Brno tak dává na kulturu v porovnání s jinými českými městy sice největší procento svého rozpočtu, avšak tyto peníze rozděluje především mezi „své organizace“. Na „*nezřizovanou scénu*“ tak zbývá jen zlomek rozdělovaných financí, řádově kolem 10-11 mil. Kč. Tuto částku už se podařilo pro rok 2015 navýšit nově zvolenému náměstkovi primátora pro oblast sociálně-kulturní Matěji Hollanovi na 20 mil. Kč.

Navýšení rozdělované sumy peněz mezi „*nezřizovanou scénu*“ ovšem zmíněný problém neřeší. Zavedení nového grantového systému odhalilo dokonce podfinancování příspěvkových organizací města. To není vhodné řešit ani navýšením už tak neobvykle vysokého podílu financí, které město ze svého rozpočtu na kulturu poskytuje. Jediným možným řešením je tedy zavedení vícezdrojového financování těchto organizací. Dle Matěje Hollana jsou celkem 3 možnosti, jak se s danou problematikou vypořádat:

- Pomoc státu/kraje – tato možnost znamená, že by se na financování devíti příspěvkových organizací města spolupodílel také kraj či stát.
- Zrušení příspěvkové organizace – tímto není myšlen nutně její zánik, ale spíše transformace, a to buď na *veřejně prospěšnou instituci*, či komerční subjekt.
- Nic se nepodaří a vše zůstane jak je.

Tyto možnosti uvedl Matěj Hollan, jako čerstvě zvolený náměstek primátora pro oblast sociálně-kulturní, v rámci *Akademického semináře s Matějem Hollanem*, pořádaného Ústavem hudební vědy 3. prosince 2014. Zároveň se k daným možnostem vyjádřil tak, že bude usilovat primárně o naplnění první zmíněné možnosti a až v případě neúspěchu realizaci

možnosti druhé. Třetí variantu vnímá jako naprosto nevyhovující a jako selhání v řešení dané problematiky.

Pokud ovšem chceme očekávat pomoc od státu, resp. Ministerstva kultury, je třeba prosadit navýšení objemu peněz, které stát na kulturu vynakládá, a to alespoň na 1% z celého ročního rozpočtu ČR. Toto platí taktéž v případě transformace příspěvkové organizace na *veřejně prospěšnou instituci*.

6 Závěr

Vše začalo snížením finanční podpory příspěvkových organizací města Brna na (nejen) rok 2012. Toto zvedlo vlnu nevole, která se obrátila proti zastupitelům města. Právě tento krok byl příčinou ke vzniku iniciativy *Brno kulturní*, která si vzala za cíl rozproudit diskusi na téma kulturní politiky města fungující do té doby vesměs jen na rovině úřednické. Toto se iniciativě nakonec povedlo a podnítila tak např. Vznik *Koordinační skupiny pro Program rozvoje kultury města Brna*. Ta má potom na svědomí nový systém pro rozdělování dotací do kultury městem Brnem, který je však stále, dá se říci, v období testování a je třeba u něj ještě upravit některé nedostatky, jako je například rozšíření hodnotící komise.

Nový grantový systém zatím odhalil podfinancování příspěvkových organizací města Brna, což vzalo vítr z plachet všem, kdo jim chtěli příspěvky krátit. Nicméně čím to před třemi lety začalo, k tomu se debata opět stáčí. Je to právě ono financování příspěvkových organizací města. Jestliže město Brno vynakládá na kulturu už tak nejvyšší podíl ze svého rozpočtu ve srovnání s dalšími českými městy a jím zřizované kulturní organizace jsou dlouhodobě podfinancované, přestože naprostá většina této částky připadá právě jim, je problém zřejmý. Město evidentně samo není schopno bez neblahých důsledků samo financovat tolik příspěvkových organizací. Řešení je spatřováno v zapojení kraje či státu do financování těchto organizací. Dalším možným řešením je potom transformace jednotlivých příspěvkových organizací na běžné komerční subjekty či na *veřejně prospěšnou instituci*. S poslední variantou je však spojen stejný zádrhel jako u prvního zmíněného řešení. Pokud totiž mají neutěšenou finanční situaci těchto organizací zachránit peníze od státu, je potřeba, aby stát na podporu kultury vyhradil více peněz, přesněji alespoň 1% ročního rozpočtu ČR.

7 Resumé

Magisterská práce *Analýza grantové politiky Odboru kultury Magistrátu města Brna z hlediska nestátních neziskových organizací* si klade za cíl analyzovat financování nestátní neziskové a městem nezřizované kultury ze strany města Brna, jeho vývoj v uplynulých několika letech a na základě těchto analýz pojmenovat současné stěžejní problémy zmíněného financování. Práce se zaměřuje jak na popis samotného grantového systému *Odboru kultury Magistrátu města Brna*, či strategického dokumentu *Program pro rozvoj kultury města Brna*, tak nemalou mírou také na diskusi, která doprovázela transformaci zmíněného grantového systému do současné podoby. Dále se práce zabývá také nejčastěji používanou formou kulturních neziskových organizací před jejich transformací zavedením nového občanského zákoníku a po ní. Pro dokreslení problematiky financování nestátních neziskových organizací je součástí této magisterské práce také vhléd do účetnictví jedné z jejich nových forem a tedy *spolku*.

Summary

A master thesis titled *Analysis of the Brno City Hall's Department of Culture Grant Policy Regarding Non-Governmental Non-Profit Organisations* aims to analyse the financing of non-governmental non-profit culture not organized by the city of Brno, the development in this field in recent years and to identify the key contemporary issues of their financing, based on these analyses. This paper focuses both on the description of the grant allocation system of *Brno City Hall's Department of Culture* and a strategic document *The Development of Culture of the City of Brno Programme* (dohledej oficiální překlad), as well as on the discussion accompanying the transformation of the said grant allocation system to its present form. The thesis also compares the most common form of non-profit organisations in culture before and after their transformation through the implementation of the new Civil Code. To further illustrate the topic of the financing of non-governmental non-profit organisations, an insight into the bookkeeping of a representative of one of the organisations of the new form, *Spolek*, is also a part of this paper.

Resumé

Diplomová práca *Analýza grantovej politiky Oddelenia kultúry Magistrátu mesta Brna* vzhľadom k neštátnym neziskovým organizáciám si kladie za cieľ analyzovať financovanie neštátnej neziskovej a mestom nespravovanej kultúry zo strany mesta Brna, jeho vývoj v uplynulých niekoľkých rokoch a na základe týchto analýz pomenovať súčasné základné problémy zmieneného financovania. Práca sa zameriava ako na popis samotného grantového systému *Oddelenia kultúry Magistrátu mesta Brna*, či strategického dokumentu *Program pre rozvoj kultúry mesta Brna*, tak nemalou mierou aj na diskusiu, ktorá sprevádzala transformáciu zmieneného grantového systému do súčasnej podoby. Ďalej sa práca zaoberá tiež najčastejšie používanou formou kultúrnych neziskových organizácií pred ich transformáciou zavedením nového občianskeho zákonníka a po nej. Pre dokreslenie problematiky financovania neštátnych neziskových organizácií je súčasťou tejto diplomovej práce aj náhľad do účtovníctva jednej z ich nových foriem a teda *spolku*.

8 Seznam literatury a internetových zdrojů

- ANDERLE, Petr: *Útržky z historie občanské společnosti: Máme na čem stavět* [online]. Poslední revize březen 2002 [cit. 2. 12. 2014]. Dostupné z URL: <www.neziskovky.cz/data/mame_na_cem_stavet_anderletxt8374.rtf>.
- Aktualizace státní kulturní politiky [online]. Poslední revize 2012 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/aktualizace—statni-kulturni-politiky-na-leta-2013--2014-s-vyhledem-na-roky-2015--2020-163804/>>.
- BACHMAN, Pavel. *Transparentnost organizací občanské společnosti* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 6. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.neziskovky.cz/sdata/Bachman_TransparentnostNNO_693.pdf>.
- *Brněnský deník* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/slibte-ze-zlepsite-kulturu-zada-sdruzeni-brno-kulturni-v-nove-vyzve-20141003.html>.
- *Brno kulturní: World Café – nový způsob dialogu* [online]. Poslední revize 2013 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/21-3-2012-brno-kulturni-world-cafe-novy-zpusob-dialogu/>>.
- *Brno kulturní: Výstupy z World café* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/21-3-2012-brno-kulturni-world-cafe-novy-zpusob-dialogu/>><http://www.brnokulturni.cz/vystupy-z-world-cafe/>>.
- *Brno kulturní: Výstupy z World café 02* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/vystupy-z-world-cafe-02-zmena-grantoveho-systemu-ve-meste-brne/>>.
- *Brno kulturní: Zpravodaj 02* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/ke-stazeni/>>.
- *Brno kulturní: Koordinační skupina pro kulturu* [online]. Poslední revize 2013 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/koordinacni-skupina-pro-kulturu/>>.
- *Brno kulturní: Několikatero* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/nekolikatero/>>.
- *Brno kulturní: Kdo jsme* [online]. Poslední revize 2013 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/kdo-jsme/historie>>.
- *Brno kulturní: Základní prohlášení* [online]. Poslední revize 2013 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://beta.brnokulturni.cz/o-nas/zakladni-prohlaseni>>.
- *Brno mění své priority* [online]. Poslední revize 12. 9. 2011 [cit. 13. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.zitbrno.cz/hlavni-clanek/brno-meni-sve-priority-musi-se-kvuli-tomu-prejmenovat>>.
- *Brno představilo Program rozvoje kultury, místo pochvaly sklidilo kritiku* [online]. Poslední revize 25. 1. 2012 [cit. 25. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/kultura/161876-brno-predstavilo-program-rozvoje-kultury-misto-pochvaly-sklidilo-kritiku/>>.
- *Časopis účetnictví neziskových organizací UNES* [online]. Poslední revize srpen 2009 [cit. 4. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/vysledky-hledani/?query=%24issue%3D34178&search-type=1>>.
- *Dopis* [online]. Poslední revize 9. 3. 2012 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.divadlofestive.cz/dopis-judr-tomase-tyla-ph-d-jirimu-honzirkovi/>>.

- *Finanční správa* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 6. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz>.
-
- KOZLANSKÁ, Petra. *Žít Brno? Dvě slova, 600 tisíc a vlna kritiky* [online]. Poslední revize 30. 7. 2010 [cit. 28. 11. 2014]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/zit-brno-dve-slova-600-tisic-a-vlna-kritiky-fpz/-brno-zpravy.aspx?c=A100729_194238_brno-zpravy_trr.
- *Lia Ghilardi: město jako ekosystém* [online]. Poslední revize 2011 [citováno 1. dubna 2013]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/121573-lia-ghilardi-mesto-jako-ekosystem/>.
- Ministerstvo kultury České republiky. *Státní kulturní politika České republiky 2009 – 2014*. [online]. Poslední revize 2009 [cit. 12. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/kulturni-politika-fresh.pdf>.
- *Náměstka brněnského primátora naštvál vtip s Hitlerem, zvažuje žalobu* [online]. Poslední revize 26. 10. 2014 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/kotzian-spojovani-predstavitehu-mesta-s-hitlerem-je-nepripustne-p9l/-brno-zpravy.aspx?c=A121026_1846026_brno-zpravy_bor.
- *Nesmíme se bát bruslit na hraně zákonů* [online]. Poslední revize 6. 4. 2012 [cit. 10. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/extra/171207-nesmime-se-bat-bruslit-na-hrane-zakonu-rika-jiri-honzirek/>.
- *Odbor kultury* [online]. Poslední revize 3.12. 2014 [cit. 11. 12. 2014]. Dostupné z: <https://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-socialne-kulturni/odbor-kultury/#c4460572>.
- *Oficiální stránky firmy DHV CR* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 6. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.dhv.cz/>.
- *Onderka o cenzuře Žít Brno* [online]. Poslední revize 14. 2. 2014 [cit. 14. 12. 2014]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/onderka-o-cenzure-zit-brno-dcu/-brno-zpravy.aspx?c=A140214_191730_brno-zpravy_vez.
- *Palmerova zpráva: první část* [online]. Poslední revize 2004 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/culture/tools/actions/documents/ecoc/cap-part1_en.pdf.
- *Palmerova zpráva: druhá část* [online]. Poslední revize 2004 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/culture/tools/actions/documents/ecoc/cap-part2_en.pdf.
- *Participativní metoda World Café* [online]. Poslední revize 5. 12. 2013 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.participativnimetody.cz/world-cafe.html>.
- *Program rozvoje kultury města Brna* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 6. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-socialne-kulturni/odbor-kultury/program-rozvoje-kultury-mesta-brna/>.
- *Program rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 13. 12. 2014]. Dostupné z: <https://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/koncepcni-dokumenty/strategie/>.
- *Program rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 6. 11. 2014]. S. 69 a 86. Dostupné z: <http://img.ct24.cz/multimedia/documents/33/3233/323243.doc>.
- *Program rozvoje kultury města Brna. Souhrnná zpráva* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 12. 12. 2014]. Dostupné z: http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/KSM/Brozura_-_Program_rozvoje_kultury_ve_meste_Brne.pdf.
- *Prohlášení zástupců „nezřizované scény“* [online]. Poslední revize 13. 2. 2013 [cit. 11. 12. 2014]. Dostupné z:

http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/Koordinacni_skupina/Zapisy_a_prezencni_listiny_z_jednani_koordinacni_skupiny/Prohlaseni_zastupcu_nezrizovane_sceeny.pdf>.

- ROHRBACHER, Tomáš. *Rozbor webových stránek občanských sdružení; analýza problémů transparentnosti a návrh na její zlepšení* [online]. Poslední revize 2007 [cit. 6. 12. 2014]. Dostupné z: <www.mvcr.cz/soubor/studie-rohrbacher-pdf.aspx>.
- *Seznam sdružení* [online]. Poslední revize 2014 [cit. 2. 12. 2014]. Dostupné z: <www.mvcr.cz>.
- *Schéma řízení statutárního města Brna a Magistrátu města Brna* [online]. Poslední revize 8.12. 2014 [cit. 11. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/>>.
- STUHLÍKOVÁ, H., KOMRSKOVÁ, S. *Zdaňování neziskových organizací*. 9.aktualizované vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2013, s. 80.
- ŠKARABELOVÁ, Simona. *O transformaci příspěvkových organizací města* [online]. Poslední revize 2012 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://old.brnokulturni.cz/wp-content/uploads/2012/11/s.-skarabelova-o-transformaci-po-mesta-web.pdf>>.
- *Výroční zpráva Moravské galerie pro rok 2010* [online]. Poslední revize 2011 [cit. 6. 11. 2014]. S. 69 a 86. Dostupné z: <www.moravska-galerie.cz/media/807383/vz_2010.doc>.
- *Výzva 2013* [online]. Poslední revize 2013 [cit. 13. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.vyzva2013.cz/>>.
- *World Cafě 04: Nový grantový systém*. [online]. Poslední revize 2013 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brnokulturni.cz/world-cafe-04-novy-grantovy-system>>.
- *Zápis schůze rady města Brna č. R5/005* [online]. Poslední revize 7. 12. 2006 [cit. 16. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://www.brno.cz/sprava-mesta/dokumenty-mesta/zapisy-ze-zastupitelstva-mesta-brna/?cislo=1698&rok=2014&dokument=2&platnost=1&hledej=kulturni+politiku>>.
- *Zápis z 15. zasedání Koordinační skupiny pro Program rozvoje kultury města Brna* [online]. Poslední revize 8. 10. 2014 [cit. 15. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OK/Koordinacni_skupina/Zapisy_a_prezencni_listiny_z_jednani_koordinacni_skupiny/Zapis_z_15._zasedani_Koordinacni_skupiny.pdf>.
- *Zápis z jednání Komise pro rozvoj kultury v Brně ze dne 14. 12. 2012* [online]. Brno: 2012. Poslední revize 2012 [cit. 10. 12. 2014]. Dostupné z: <<http://img.ct24.cz/multimedia/documents/33/3230/322974.pdf>>.
- *Zásady vztahu k příspěvkovým organizacím* [online]. Poslední revize září 2011 [cit. 13. 12. 2014]. Dostupné z: <<https://www.brno.cz/sprava-mesta/urady-a-institute-v-brne/mestske-organizace-a-spolecnosti/zasady-vztahu-k-prispevkovym-organizacim/>>.
- *Zezůlková: Z Brna chceme udělat značku jako Coca-Cola* [online]. Poslední revize 20. 3. 2011 [cit. 26. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://brnensky.denik.cz/rozhovor/zezulkova-z-brna-chceme-udelat-znacku-jako-cocacol.html>>.
- *Zmizení Žít Brno z Facebooku* [online]. Poslední revize 9. 2. 2014 [cit. 9. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/hollan-zmizeni-zit-brno-z-facebooku-nas-rozesmalo-je-to-nedospele-p9i-zpravy-domov.aspx?c=A140209_134550_ln_domov_sk>.
- ŽÁRA, Pavel. *Návrh City Identity – ŽÍT BRNO* [online]. Poslední revize 31. 3. 2010 [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: <<https://www.brno.cz/brno-aktualne/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/navrh-city-identity-zit-brno/>>.
- *Žijí Brno naplno* [online]. Poslední revize 8. 2. 2014 [cit. 23. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://respekt.ihned.cz/c1-53436390-ziji-brno-naplno>>.
- *Žít Brno jde do politiky* [online]. Poslední revize 11. 2. 2014 [cit. 11. 12. 2014]. Dostupné z:

<<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/262073-zit-brno-jde-do-politiky-heslo-hur-uz-to-delat-nejde/>>.

- *Žít Brno jde do voleb* [online]. Poslední revize 11. 2. 2014 [cit. 11. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/zit-brno-jde-do-voleb-magistrat-vyresil-vahani-za-nas-rikaji-aktiviste-ley-zpravy-domov.aspx?c=A140211_094754_ln_domov_mc>.